

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

19 Οκτωβρίου 2023

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 6061

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. απόφ. 3/4.10.2023

Τροποποίηση του Κανονισμού του εντατικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο «LL.M in International and European Legal Studies» («ΠΜΣ στις Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Νομικές Σπουδές»).

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ
ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Λαμβάνοντας υπόψη:

1. Τον ν. 4957/2022 «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις» (Α' 141), και ειδικότερα τα άρθρα 79 έως και 88,

2. Την υπό στοιχεία 135557/Ζ1/1.11.2022 εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων «Εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4957/2022 "Νέοι ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των ΑΕΙ με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις" (Α' 141) για την οργάνωση και λειτουργία προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών και λοιπά θέματα».

3. Την υπό στοιχεία 18137/Ζ1/16.2.2023 κοινή υπουργική απόφαση «Καθορισμός των προϋποθέσεων και της διαδικασίας οργάνωσης Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.)» (Β' 1079).

4. Τον ν. 4386/2016 «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (Α' 83).

5. Το π.δ. 85/2013 «Ίδρυση, μετονομασία, ανασυγκρότηση Σχολών και ίδρυση Τμήματος στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών» (Α' 124).

6. Τον ν. 3374/2005 «Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων - Παράρτημα διπλώματος» (Α' 189) και ιδίως τα άρθρα 14 και 15.

7. Την υπό στοιχεία Φ5/89656/Β3/13.82007 απόφαση «Εφαρμογή του Συστήματος Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων» (Β' 1466).

8. Την υπ' αρ. 1432/20.1.2023 (Β' 392) απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ με την οποία εγκρίθηκε ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του ΕΚΠΑ.

9. Την υπ' αρ. 1061/2018 (Β' 5079) απόφαση Συγκλήτου του ΕΚΠΑ με την οποία ιδρύθηκε το ΠΜΣ με τίτλο «LL.M. in International and European Legal Studies» και στην ελληνική γλώσσα «ΠΜΣ στις Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Νομικές Σπουδές».

10. Την υπ' αρ. 223/2020 (Β' 2152) απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ με την οποία εγκρίθηκε ο κανονισμός του ΠΜΣ με τίτλο «LL.M. in International and European Legal Studies» και στην ελληνική γλώσσα «ΠΜΣ στις Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Νομικές Σπουδές».

11. Την υπ' αρ. 1161/2022 (Β' 2891) απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ περί τροποποίησης του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών με τίτλο «LL.M. in International and European Legal Studies» και στην ελληνική γλώσσα «ΠΜΣ στις Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Νομικές Σπουδές».

12. Την υπ' αρ. 1165/2022 (Β' 2397) απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ περί τροποποίησης του κανονισμού του ΠΜΣ με τίτλο «LL.M. in International and European Legal Studies» και στην ελληνική γλώσσα «ΠΜΣ στις Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Νομικές Σπουδές».

13. Το απόσπασμα πρακτικού της Συνέλευσης της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ (συνεδρίαση 22.3.2023).

14. Το απόσπασμα πρακτικού της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ (16η συνεδρία 24.8.2023).

15. Το γεγονός ότι με την παρούσα δεν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζει:

Την τροποποίηση του Κανονισμού του εντατικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ με τίτλο «LL.M in International and European Legal Studies» («ΠΜΣ στις Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Νομικές Σπουδές»), από το ακαδημαϊκό έτος

2022-2023, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4957/2022 και τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του ΕΚΠΑ, ως ακολούθως:

Άρθρο 1
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ-ΣΚΟΠΟΣ

1.1 Σκοπός του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) της Νομικής Σχολής ΕΚΠΑ με τίτλο «LL.M in International and European Legal Studies» («ΠΜΣ στις Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Νομικές Σπουδές») είναι η εμβάθυνση και η προαγωγή της γνώσης και η προώθηση της έρευνας στο γνωστικό αντικείμενο του σύγχρονου Ευρωπαϊκού Ιδιωτικού Δικαίου (European Private Law) και του Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Επιχειρηματικού Δικαίου (International and European Business Law), όπως αυτό διαμορφώνεται και εξελίσσεται με βάση αφενός το διεθνές δίκαιο και αφετέρου το ενωσιακό κεκτημένο, με συνεκτίμηση των αναγκών ανάπτυξης της χώρας. Ειδικότερα η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας αποβλέπει στην παραγωγή επιστημονικής έρευνας υψηλού επιπέδου και στη δημιουργία επιστημόνων ικανών να συμβάλουν στην πρόοδο της επιστήμης και της διδασκαλίας. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα ΠΜΣ επιτρέπει στη Νομική Σχολή ΕΚΠΑ να αποτελέσει μέλος του Δικτύου των καλύτερων Ευρωπαϊκών Νομικών Σχολών, στο πλαίσιο του European Law School Network (<https://www.european-law-school.eu/en>), το οποίο αποτελείται από τις Νομικές Σχολές του Πανεπιστημίου Humboldt στο Βερολίνο, του Πανεπιστημίου Paris II (Pantheon Assas), του Πανεπιστημίου King's College London, του Πανεπιστημίου της Ρώμης «La Sapienza», του Πανεπιστημίου του Amsterdam, του Πανεπιστημίου Católica Portuguesa της Λισαβόνας και του Πανεπιστημίου Αυτόνομο της Μαδρίτης και να εκμεταλλευτεί συνέργειες από την εν λόγω συνεργασία με συμμετοχή Κορυφαίων Επιστημόνων και μελών ΔΕΠ του εξωτερικού.

1.2 Το Π.Μ.Σ. οδηγεί στην απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «LL.M in International and European Legal Studies» («ΠΜΣ στις Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Νομικές Σπουδές»), μετά την πλήρη και επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών με βάση το πρόγραμμα σπουδών, στις εξής ειδικεύσεις:

- α) European Private Law (Ευρωπαϊκό Ιδιωτικό Δίκαιο).
- β) Private Law & Business Transactions (Ιδιωτικό Δίκαιο και Εμπορικές Συναλλαγές).

1.3 Οι τίτλοι απονέμονται από τη Νομική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

1.4 Μαθησιακά αποτελέσματα, προσόντα που αποκτώνται από την επιτυχή παρακολούθηση του Π.Μ.Σ. Στην ειδίκευση «European Private Law» (Ευρωπαϊκό Ιδιωτικό Δίκαιο) επιδιώκεται η εις βάθος εξοικείωση των φοιτητών με ζητήματα τόσο του περιουσιακού όσο και του προσωπικού δικαίου, που βρίσκονται στο επίκεντρο της σύγχρονης ενωσιακής νομοθεσίας και νομολογίας. Ταυτόχρονα εξετάζονται και ζητήματα του ιδιωτικού δικαίου των συναλλαγών, που άπτονται του διεθνούς δικαίου με τη μελέτη της διεθνούς βιβλιογραφίας και νομολογίας. Στην ειδίκευση «Private Law and Business Transactions» (Ιδιωτικό Δίκαιο και Εμπορικές Συναλλα-

γές) επιδιώκεται η εις βάθος εξοικείωση των φοιτητών με ζητήματα του σύγχρονου δικαίου των επιχειρήσεων, που βρίσκονται στο επίκεντρο της ενωσιακής νομοθεσίας και νομολογίας. Ταυτόχρονα εξετάζονται και ζητήματα του διεθνούς εμπορίου, όπως αυτό εξελίχθηκε μέσω των διεθνών συνθηκών, με την μελέτη της διεθνούς βιβλιογραφίας και νομολογίας.

Άρθρο 2
ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ ΠΜΣ

Αρμόδια όργανα για τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. σύμφωνα με τον ν. 4957/2022 είναι:

2.1 Σε επίπεδο Ιδρύματος αρμόδια όργανα είναι η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών και η Σύγκλητος.

2.2 Σε επίπεδο Σχολής αρμόδια όργανα είναι:

2.2.1 Η Συνέλευση της Σχολής. Αρμοδιότητες της Συνέλευσης είναι να:

α) Εισηγείται στη Σύγκλητο διά της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών την αναγκαιότητα ίδρυσης/τροποποίησης Π.Μ.Σ., καθώς και την παράταση της διάρκειας του Π.Μ.Σ.,

β) ορίζει τον/ην Διευθυντή/τρια και τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής κάθε Π.Μ.Σ. της Σχολής,

γ) συγκροτεί Επιτροπές για την αξιολόγηση των αιτήσεων των υποψήφιων μεταπτυχιακών φοιτητών και εγκρίνει την εγγραφή αυτών στο Π.Μ.Σ.,

δ) αναθέτει το διδακτικό έργο μεταξύ των διδασκόντων του Π.Μ.Σ. και δύναται να αναθέτει επικουρικό διδακτικό έργο σε Π.Μ.Σ. στους υποψήφιους διδάκτορες της Σχολής, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος του Π.Μ.Σ.,

στ) συγκροτεί εξεταστικές επιτροπές για την εξέταση των διπλωματικών εργασιών των μεταπτυχιακών φοιτητών και να ορίζει τον επιβλέποντα ανά εργασία,

ζ) διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης και να απονέμει το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, η) εγκρίνει τον απολογισμό του Π.Μ.Σ., κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής (Σ.Ε.),

θ) ασκεί κάθε άλλη νόμιμη αρμοδιότητα.

Με απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής οι αρμοδιότητες των περ. γ) και στ) δύνανται να μεταβιβάζονται στη Σ.Ε. του Π.Μ.Σ.

2.2.2 Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.)

Η Σ.Ε. αποτελείται από τον/την Διευθυντή/τρια του Π.Μ.Σ. και τέσσερα (4) μέλη Δ.Ε.Π. της Σχολής και ομότιμους καθηγητές/τριες, που έχουν συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του Π.Μ.Σ. και αναλαμβάνουν διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ. Τα μέλη της Σ.Ε. καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής. Η Σ.Ε. είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος και ιδίως:

α) καταρτίζει τον αρχικό ετήσιο προϋπολογισμό του Π.Μ.Σ. και τις τροποποιήσεις του, εφόσον το Π.Μ.Σ. διαθέτει πόρους, και εισηγείται την έγκρισή του προς την Επιτροπή Ερευνών του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.),

β) καταρτίζει τον απολογισμό του προγράμματος και εισηγείται την έγκρισή του προς τη Συνέλευση της Σχολής,

γ) εγκρίνει τη διενέργεια δαπανών του Π.Μ.Σ.,

δ) εγκρίνει τη χορήγηση υποτροφιών, ανταποδοτικών ή μη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ. και τον Κανονισμό μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών,

ε) εισηγείται προς τη Συνέλευση της Σχολής την κατανομή του διδακτικού έργου, καθώς και την ανάθεση διδακτικού έργου,

στ) εισηγείται προς τη Συνέλευση της Σχολής την πρόσκληση Επισκεπτών Καθηγητών για την κάλυψη διδακτικών αναγκών του Π.Μ.Σ.,

ζ) καταρτίζει σχέδιο για την τροποποίηση του προγράμματος σπουδών, το οποίο υποβάλλει προς τη Συνέλευση της Σχολής,

η) εισηγείται προς τη Συνέλευση της Σχολής την ανακατανομή των μαθημάτων μεταξύ των ακαδημαϊκών εξαμήνων, καθώς και θέματα που σχετίζονται με την ποιοτική αναβάθμιση του προγράμματος σπουδών.

2.2.3 Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ.

Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ. προέρχεται από τα μέλη Δ.Ε.Π. της Σχολής κατά προτεραιότητα βαθμίδας καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή και ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής για διετή θητεία, με δυνατότητα ανανέωσης χωρίς περιορισμό.

Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ. έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) προεδρεύει της Σ.Ε., συντάσσει την ημερήσια διάταξη και συγκαλεί τις συνεδριάσεις της,

β) εισηγείται τα θέματα που αφορούν στην οργάνωση και τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. προς τη Συνέλευση της Σχολής,

γ) εισηγείται προς τη Σ.Ε. και τα λοιπά όργανα του Π.Μ.Σ. και του Α.Ε.Ι. θέματα σχετικά με την αποτελεσματική λειτουργία του Π.Μ.Σ.,

δ) είναι Επιστημονικός Υπεύθυνος/η του προγράμματος και ασκεί τις αντίστοιχες αρμοδιότητες,

ε) παρακολουθεί την υλοποίηση των αποφάσεων των οργάνων του Π.Μ.Σ. και του Εσωτερικού Κανονισμού μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών, καθώς και την παρακολούθηση εκτέλεσης του προϋπολογισμού του Π.Μ.Σ.,

στ) ασκεί οποιαδήποτε άλλη αρμοδιότητα, η οποία ορίζεται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ.

Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ., καθώς και τα μέλη της Σ.Ε. δεν δικαιούνται αμοιβής ή οιασδήποτε αποζημίωσης για την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων που τους ανατίθενται και σχετίζεται με την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

2.3 Γραμματειακή υποστήριξη Π.Μ.Σ.

α) Η Γραμματεία της Νομικής Σχολής είναι αρμόδια για τη γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη του Π.Μ.Σ.

β) Ο/Η Γραμματέας της Νομικής Σχολής ορίζει υπάλληλο ή υπαλλήλους - ανάλογα με τον αριθμό των Π.Μ.Σ. και τον φόρτο εργασίας - ως αρμόδιο/ους για τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών της Σχολής. Στη Γραμματεία Μεταπτυχιακών Σπουδών της Νομικής Σχολής κατατίθενται όλες οι αιτήσεις και δηλώσεις που αφορούν το Π.Μ.Σ. Η Γραμματεία Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι επίσης υπεύθυνη για τη λειτουργία του Μητρώου

Π.Μ.Σ. Στο Μητρώο Π.Μ.Σ. αναρτώνται τα ονόματα των εισακτέων ανά έτος και ανά ειδίκευση, τα ονόματα των αποφοίτων του Π.Μ.Σ. ανά έτος και ανά ειδίκευση και οι τίτλοι των διπλωματικών εργασιών που έχουν εκπονηθεί.

γ) Το «LL.M in International and European Legal Studies» («ΠΜΣ στις Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Νομικές Σπουδές») δύναται να προσλαμβάνει, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, εξωτερικούς συνεργάτες για τη γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη, οι οποίοι και πάλι βρίσκονται υπό την επιστοασία της Γραμματείας της Νομικής Σχολής.

Άρθρο 3

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΚΤΕΩΝ

3.1 Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί όσοι: α) Έχουν πτυχίο Νομικής Σχολής Α.Ε.Ι. ημεδαπής ή αντιστοίχου Τμήματος ή Σχολής αλλοδαπού Α.Ε.Ι. και β) έχουν πολύ καλή γνώση (επιπέδου C1 και άνω) της αγγλικής γλώσσας, όπως αυτή αποδεικνύεται με την προσκόμιση ενός εκ των πιστοποιητικών γλωσσομάθειας αντίστοιχου επιπέδου που γίνονται δεκτά από το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (ΑΣΕΠ). Συνεκτιμάται η πολύ καλή γνώση μίας τουλάχιστον από τις εξής γλώσσες: γαλλική ή γερμανική. Με απόφαση της Σ.Ε., μπορούν, κατ' εξαίρεση, να γίνουν δεκτοί και πτυχιούχοι Ανωτάτων Σχολών σε συναφή προς το αντικείμενο της ειδίκευσης γνωστικά αντικείμενα.

3.2 Ο ανώτατος αριθμός των εισακτέων φοιτητών/τριών στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ορίζεται σε εικοσιπέντε (25) ανά ειδίκευση, με την επιφύλαξη του άρθρου 4.8. Στο παρόν Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί πέραν των 25 εισαγόμενων φοιτητών ανά ειδίκευση και οι αλλοδαποί φοιτητές που προέρχονται από τα συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια του European Law School Network κατά τις ειδικότερες προϋποθέσεις του άρθρου 4.7, οι οποίοι προτείνονται από τα ακαδημαϊκά ιδρύματα που συμμετέχουν στο ως άνω Δίκτυο. Οι ως άνω αλλοδαποί φοιτητές δεν συνηπολογίζονται στον ανώτατο αριθμό των είκοσι πέντε (25) εισακτέων φοιτητών ανά ειδίκευση του προηγούμενου εδαφίου, ο συνολικός αριθμός τους όμως δεν δύναται να είναι ανώτερος των δεκατεσσάρων (14) φοιτητών και για τις δύο ειδικεύσεις.

3.3 Επιπλέον του αριθμού εισακτέων, με απόφαση της Συνέλευσης, και ύστερα από εισήγηση της Σ.Ε., μπορούν να γίνουν επιπροσθέτως δεκτοί έως δύο (2) δικαστικοί λειτουργοί ανά ειδίκευση. Η επιλογή αυτή γίνεται με βάση τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 4 και επί τη βάση των προϋποθέσεων εισαγωγής που ορίζονται στο άρθρο 3.1 και την Προκήρυξη. Επίσης, μπορεί να γίνει δεκτό ως υπεράριθμο, ένα (1) μέλος των κατηγοριών ΕΔΙΠ και ΕΤΕΠ, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

3.4 Οι υπότροφοι του ΙΚΥ (για μεταπτυχιακές σπουδές), οι αλλοδαποί υπότροφοι του ελληνικού κράτους, για το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του Π.Μ.Σ., εισάγονται χωρίς εξετάσεις εφόσον πληρούνται οι λοιπές προϋποθέσεις.

3.5 Στην Προκήρυξη του Προγράμματος ανακοινώνεται ο ακριβής αριθμός εισακτέων και ο τρόπος εισαγωγής τους.

Άρθρο 4 ΤΡΟΠΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

4.1 Η επιλογή των φοιτητών/τριών γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών ΕΚΠΑ και τις προβλέψεις του παρόντος Κανονισμού και διενεργείται κατά την οριζόμενη στην Προκήρυξη ημερομηνία.

4.2 Το αργότερο έως την 31η Μαΐου κάθε έτους, με απόφαση της Συνέλευσης της Νομικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α., έπεται από εισήγηση της Σ.Ε., δημοσιεύεται και αναρτάται στην ιστοσελίδα της Σχολής και του Ιδρύματος προκήρυξη για την εισαγωγή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στο Π.Μ.Σ. Στην Προκήρυξη περιλαμβάνονται, ανά ειδίκευση, τουλάχιστον: α) οι προϋποθέσεις συμμετοχής υποψηφίων στη διαδικασία επιλογής, β) ο αριθμός εισακτέων, γ) τα δικαιολογητικά που πρέπει να υποβληθούν σύμφωνα με τα άρθρα 3.1 και 4.4. και η προθεσμία υποβολής τους, δ) η διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής σύμφωνα με το άρθρο 4.6 και ε) η ημερομηνία αξιολόγησης. Οι σχετικές αιτήσεις μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ., σε προθεσμία που ορίζεται κατά την Προκήρυξη και μπορεί να παραταθεί με απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής. Κάθε υποψήφιος μπορεί να υποβάλει κατ' έτος αίτηση υποψηφιότητας και στις δύο -κατ' ανώτατο όριο- ειδικεύσεις, αλλά, εφόσον επιτύχει και στις δύο, μπορεί να εγγραφεί μόνο στην ειδίκευση που έχει δηλώσει πρώτη. Το έντυπο της «αίτησης υποψηφιότητας» είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα Μεταπτυχιακών Σπουδών της Νομικής Σχολής και στον ιστότοπο του ΠΜΣ (iels.law.uoa.gr). Η αίτηση κατατίθεται ηλεκτρονικά στη Γραμματεία της Σχολής (Τμήμα Μεταπτυχιακών Σπουδών), συνοδευόμενη από όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά, εντός της προθεσμίας που ορίζεται στην Προκήρυξη. Δικαίωμα υποβολής αιτήσεως υποψηφιότητας έχουν και επί πτυχίω φοιτητές που δεν έχουν ολοκληρώσει τον πρώτο κύκλο σπουδών, υπό την προϋπόθεση, εφόσον γίνουν δεκτοί, να προσκομίσουν τίτλο ή βεβαίωση περάτωσης σπουδών εντός αποκλειστικής προθεσμίας που ορίζεται στην Προκήρυξη.

4.3 Η Συνέλευση της Σχολής ορίζει επιτροπή επιλογής εισακτέων, η οποία αποτελείται τουλάχιστον από τρία μέλη Δ.Ε.Π. που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ., κατόπιν πρότασης της Σ.Ε.

4.4 Απαραίτητα δικαιολογητικά είναι:

- Αίτηση συμμετοχής.
- Βιογραφικό σημείωμα.
- Φωτοτυπία δύο όψεων της αστυνομικής ταυτότητας.
- Αντίγραφο πτυχίου ή βεβαίωση περάτωσης σπουδών.
- Αναλυτική βαθμολογία προπτυχιακών μαθημάτων (αν δεν υπάρχει αντίγραφο πτυχίου ή βεβαίωση περάτωσης).
- Πιστοποιητικό γλωσσομάθειας αγγλικής γλώσσας (επιπέδου C1 και άνω).
- Επιστημονικές δημοσιεύσεις, εάν υπάρχουν.
- Αποδεικτικά επαγγελματικής ή ερευνητικής δραστηριότητας, εάν υπάρχουν.
- Αναγνώριση ακαδημαϊκού τίτλου σπουδών της αλλοδαπής.

4.5 Για τους/ις φοιτητές/τριες από ιδρύματα της αλλοδαπής, που δεν προσκομίζουν πιστοποιητικό αναγνώρισης ακαδημαϊκού τίτλου σπουδών από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., ακολουθείται η ακόλουθη διαδικασία:

Η Συνέλευση της Σχολής ορίζει επιτροπή αρμόδια να διαπιστώσει εάν ένα ίδρυμα της αλλοδαπής ή ένας τύπος τίτλου ιδρύματος της αλλοδαπής είναι αναγνωρισμένα. Προκειμένου να αναγνωρισθεί ένας τίτλος σπουδών πρέπει:

- Το ίδρυμα που απονέμει τους τίτλους να συμπεριλαμβάνεται στον κατάλογο των αλλοδαπών ιδρυμάτων, που τηρεί και επικαιροποιεί ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.,

- ο/η φοιτητής/τρια να προσκομίσει βεβαίωση τόπου σπουδών, η οποία εκδίδεται και αποστέλλεται από το πανεπιστήμιο της αλλοδαπής. Αν ως τόπος σπουδών ή μέρος αυτών βεβαιώνεται η ελληνική επικράτεια, ο τίτλος σπουδών δεν αναγνωρίζεται, εκτός αν το μέρος σπουδών που έγιναν στην ελληνική επικράτεια βρίσκεται σε δημόσιο Α.Ε.Ι.

4.6 Για την εισαγωγή στο Π.Μ.Σ. απαιτείται η επιτυχής συμμετοχή σε αξιολόγηση, από τριμελή επιτροπή που συγκροτείται από τη Συνέλευση της Νομικής Σχολής, έπεται από πρόταση της Σ.Ε. Κατά την αξιολόγηση, η τριμελής επιτροπή λαμβάνει υπόψη της τα στοιχεία του φακέλου των υποψηφίων που συνοδεύουν την αίτησή τους και την προφορική συνέντευξη. Η επιλογή των υποψηφίων διενεργείται με κριτήριο την ακαδημαϊκή ικανότητά τους να παρακολουθήσουν ευδοκίμως και να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του Π.Μ.Σ. και των προσφερόμενων σε αυτό μαθημάτων, όπως αυτή προκύπτει ιδίως από το βαθμό του πτυχίου, τη βαθμολογία στα μαθήματα που είναι σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ., την επίδοση σε διπλωματική εργασία, όπου αυτή προβλέπεται στον πρώτο κύκλο σπουδών, καθώς και τη σχετική ερευνητική ή επαγγελματική τους δραστηριότητα. Η μορφή της αξιολόγησης καθορίζεται ετησίως με απόφαση της Συνέλευσης με εισήγηση της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ. Η απόφαση αυτή λαμβάνεται το αργότερο μέχρι την 31η Μαΐου κάθε έτους, δημοσιοποιείται στην ιστοσελίδα της Σχολής και περιλαμβάνεται στην Προκήρυξη του Προγράμματος.

4.7 Αναφορικά με τους φοιτητές που προέρχονται από τα συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια του European Law School Network, αυτοί επιλέγονται από τις Νομικές Σχολές των Πανεπιστημίων του Δικτύου των Ευρωπαϊκών Νομικών Σχολών [ήτοι των Πανεπιστημίων Humboldt Universität zu Berlin, Université Paris II (Panthéon Assas)], King's College London, Universidade Católica Portuguesa - Lisbon, Università degli Studi di Roma «La Sapienza», Universiteit van Amsterdam, Universidad Autónoma de Madrid) με τις εκεί προβλεπόμενες διαδικασίες και σύμφωνα με τα ακαδημαϊκά και γλωσσικά κριτήρια επιλογής του Πανεπιστημίου προέλευσής τους. Οι φοιτητές που έχουν επιλεγεί κατά τον ως άνω τρόπο δεν απαιτείται να υποβληθούν σε αξιολόγηση για την εισαγωγή τους στο παρόν Π.Μ.Σ. ή για τη διαπίστωση της γλωσσομάθειάς τους, πρέπει ωστόσο να πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου. 3.1 του παρόντος. Η συνεργασία

της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ με τα ακαδημαϊκά ιδρύματα του European Law School Network εξειδικεύεται στην από 31.1.2020 ακαδημαϊκή συμφωνία που έχει καταρτίσει το ΕΚΠΑ με αυτά, όπως αυτή τροποποιήθηκε και ισχύει, στην οποία ρητώς ορίζεται ότι οι φοιτητές που προέρχονται από τα εν λόγω ακαδημαϊκά ιδρύματα και γίνονται δεκτοί σε ΠΜΣ της Νομικής Σχολής ΕΚΠΑ, οφείλουν να συμμορφώνονται με τους όρους του Κανονισμού του οικείου Π.Μ.Σ.

4.8 Η αξιολόγηση των υποψήφιων φοιτητών διενεργείται κατά την οριζόμενη στην Προκήρυξη ημερομηνία. Μετά το πέρας της αξιολόγησης, συντάσσεται προσωρινός πίνακας κατάταξης υποψηφίων, ο οποίος περιλαμβάνει εκτός από τους επιτυχόντες μεταπτυχιακούς φοιτητές και κατάλογο επιλαχόντων κατά σειρά επιτυχίας. Ο οριστικός πίνακας κατάταξης καταρτίζεται από τη Σ.Ε. και περιλαμβάνει εκτός από τους επιλεγόμενους μεταπτυχιακούς φοιτητές και τους επιλαχόντες φοιτητές κατά σειρά επιτυχίας και εγκρίνεται από τη Συνέλευση της Νομικής Σχολής.

4.9 Αν ο αριθμός επιτυχόντων σε μία ειδικευση είναι μικρότερος από τον προβλεπόμενο στην ετήσια προκήρυξη του Π.Μ.Σ., εγγράφονται όλοι οι επιτυχόντες στις εξετάσεις υποψήφιοι. Αν ο αριθμός των επιτυχόντων μετά την αξιολόγηση είναι μεγαλύτερος από τον προβλεπόμενο αριθμό εισακτέων, οι υποψήφιοι επιλέγονται με σειρά κατάταξης. Σε περίπτωση ισοβαθμίας με τον τελευταίο, εισάγονται οι ισοβαθμήσαντες υποψήφιοι, σε ποσοστό που δεν υπερβαίνει το 10% του ανώτατου αριθμού εισακτέων. Αν ο αριθμός των επιτυχόντων υπολείπεται των οκτώ (8) ανά ειδικευση, η επί μέρους ειδικευση δύναται να μην προσφερθεί, μετά από εισήγηση της Σ.Ε. και απόφαση της Συνέλευσης. Σε περίπτωση μη εγγραφής ενός ή περισσότερων φοιτητών/τριών, θα κληθούν να εγγραφούν στο Π.Μ.Σ. οι επιλαχόντες/ουσες (αν υπάρχουν), με βάση τη σειρά τους στον εγκεκριμένο οριστικό πίνακα κατάταξης.

4.10 Με βάση τα συνολικά κριτήρια, η Σ.Ε. καταρτίζει μέχρι 15 Σεπτεμβρίου κάθε έτους τον οριστικό πίνακα αξιολόγησης των φοιτητών/τριών και τον καταθέτει προς έγκριση στη Συνέλευση. Οι εγγραφές των μεταπτυχιακών φοιτητών αρχίζουν την επόμενη μέρα από τη συνεδρίαση της Συνέλευσης, στην οποία επικυρώνεται ο οριστικός πίνακας κατάταξης των επιτυχόντων και επιλαχόντων.

Οι επιτυχόντες/ουσες θα πρέπει να εγγραφούν στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. εντός τριάντα (30) ημερών από την απόφαση της Συνέλευσης. Εντός της προθεσμίας αυτής, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υποχρεούνται να δηλώνουν τα μαθήματα επιλογής τους για το πρώτο εξάμηνο. Τα μαθήματα επιλογής για το δεύτερο εξάμηνο δηλώνονται τη δεύτερη εβδομάδα μετά την έναρξη των μαθημάτων του εξαμήνου αυτού.

4.11 Οι οριστικοί πίνακες των επιτυχόντων στο ΠΜΣ και ανά ειδικευση και οι πίνακες των τελικών εγγεγραμμένων μεταπτυχιακών φοιτητών καταχωρίζονται στο Μητρώο ΠΜΣ της Νομικής Σχολής και αναρτώνται στην ιστοσελίδα Μεταπτυχιακών Σπουδών της Νομικής Σχολής.

Άρθρο 5

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

5.1 Η χρονική διάρκεια για την απονομή του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) του Προγράμματος ορίζεται σε ένα (1) ακαδημαϊκό έτος (ήτοι δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα), χωρίς να προβλέπονται φοιτητικές διακοπές [παρ. 3 του άρθρου 1 της υπό στοιχεία Φ5/89656/Β3/13.8.2007 υπουργικής απόφασης (Β' 1466)], στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης διπλωματικής εργασίας.

5.2 Για την απόκτηση Δ.Μ.Σ. απαιτείται η επιτυχής ολοκλήρωση δύο εξαμήνων υποχρεωτικής φοίτησης ενός κύκλου συστηματικών εξειδικευμένων σπουδών με παράλληλη ερευνητική εργασία και η συγγραφή μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Στα δύο εξάμηνα, διδάσκονται συνολικώς δεκαεννέα (19) μαθήματα, εκ των οποίων τα έξι (6) ορίζονται ως υποχρεωτικής επιλογής και τα υπόλοιπα δεκατρία (13) ως ελεύθερης επιλογής. Τα μαθήματα ελεύθερης επιλογής είναι κοινά για αμφότερες τις ειδικεύσεις του Π.Μ.Σ. Για την ολοκλήρωση του εκάστοτε εξαμήνου φοίτησης, απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση τουλάχιστον τεσσάρων (4) μαθημάτων. Τουλάχιστον δύο (2) από τα μαθήματα αυτά επιλέγονται από τον κατάλογο των προτεινόμενων υποχρεωτικής επιλογής μαθημάτων για κάθε ειδικευση ανά εξάμηνο σπουδών, ενώ τα υπόλοιπα δύο (2) επιλέγονται ελεύθερα είτε από τον κατάλογο των προτεινόμενων ως υποχρεωτικής επιλογής μαθημάτων για κάθε ειδικευση ανά εξάμηνο σπουδών, είτε από τον κατάλογο των προτεινόμενων ως ελεύθερης επιλογής μαθημάτων ανά εξάμηνο σπουδών, τα οποία είναι κοινά και για τις δύο ειδικεύσεις.

5.3 Τα υποχρεωτικής επιλογής, ανά ειδικευση, μαθήματα, καθώς και τα μαθήματα ελεύθερης επιλογής που διδάσκονται στο Π.Μ.Σ. ορίζονται στο άρθρο 6.8. Με πρόταση της Συνέλευσης, ύστερα από εισήγηση της Σ.Ε., και έγκριση της Συγκλήτου, η οποία δημοσιεύεται ως τροποποίηση του παρόντος Κανονισμού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως δύναται να αφαιρούνται ή να προστίθενται νέα μαθήματα στις επιστημονικές ειδικεύσεις του Π.Μ.Σ. Ανακατανομή των μαθημάτων ανά εξάμηνο σπουδών είναι δυνατή με απόφαση της Συνέλευσης, ύστερα από εισήγηση της Σ.Ε. Με την ίδια διαδικασία επιτρέπεται η κατ' εξάιρεση αναστολή διδασκαλίας των προτεινόμενων μαθημάτων επιλογής. Σε κάθε περίπτωση ο αριθμός των προσφερόμενων ανά εξάμηνο σπουδών μαθημάτων επιλογής δεν μπορεί να υπολείπεται των τεσσάρων (4).

5.4 Ο αριθμός των φοιτητών που εγγράφονται σε κάθε μάθημα (υποχρεωτικής επιλογής ή ελεύθερης επιλογής) δεν μπορεί να υπερβαίνει τους τριάντα πέντε (35), ούτε να υπολείπεται των πέντε (5). Σε περίπτωση αποκλίσεων εκτός των ως άνω ορίων, η διεξαγωγή της διδασκαλίας και ο τρόπος αυτής εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια του διδάσκοντος. Σε περίπτωση υπέρβασης του ανώτατου ορίου εγγραφής των τριάντα πέντε (35) φοιτητών και εφόσον ο διδάσκων επιλέξει να μην δεχθεί υπεράριθμους φοιτητές, προτιμώνται οι φοιτητές της οικείας ειδικεύσεως, ακολούθως οι φοιτητές του οικείου

Π.Μ.Σ. και τέλος, οι φοιτητές των άλλων Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών της Νομικής Σχολής.

5.5 Τα μαθήματα του Π.Μ.Σ. αρχίζουν εντός του πρώτου δεκαπενθημέρου του μηνός Οκτωβρίου και λήγουν το πρώτο δεκαπενθήμερο του μηνός Ιουνίου. Οι εξετάσεις διενεργούνται τον μήνα Φεβρουάριο για τα μαθήματα του πρώτου εξαμήνου και κατά τους μήνες Ιούνιο ή και Ιούλιο για τα μαθήματα του δεύτερου εξαμήνου. Τυχόν επαναληπτικές εξετάσεις διενεργούνται εντός του μηνός Σεπτεμβρίου. Η διπλωματική εργασία πρέπει να έχει κατατεθεί το αργότερο έως την 30η Σεπτεμβρίου του έτους στο οποίο διδάσκεται το δεύτερο εξάμηνο σπουδών.

5.6 Υπάρχει δυνατότητα παράτασης έως δύο (2) μήνες μόνο ως προς την κατάθεση της διπλωματικής εργασίας, έπειτα από ατομική αιτιολογημένη αίτηση του φοιτητή και έγκριση από τη Συνέλευση.

5.7 Οι φοιτητές/τριες, έπειτα από αιτιολογημένη αίτησή τους προς τη Συνέλευση της Σχολής, δύνανται να διακόψουν τη φοίτησή τους για χρονική περίοδο που δεν υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Η ως άνω αιτιολογημένη αίτηση υποβάλλεται έως τη λήξη του χειμερινού εξαμήνου. Αναστολή φοίτησης χορηγείται για σοβαρούς λόγους (στρατιωτική θητεία, ασθένεια, λοχεία, απουσία στο εξωτερικό κ.ά.).

Η αίτηση πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να συνοδεύεται από όλα τα σχετικά δικαιολογητικά αρμόδιων δημόσιων αρχών ή οργανισμών, από τα οποία αποδεικνύονται οι λόγοι αναστολής φοίτησης. Η φοιτητική ιδιότητα αναστέλλεται κατά τον χρόνο διακοπής της φοίτησης και δεν επιτρέπεται η συμμετοχή σε καμία εκπαιδευτική διαδικασία. Τα εξάμηνα αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετρώνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

Τουλάχιστον δύο εβδομάδες πριν από το πέρας της αναστολής φοίτησης, ο/η φοιτητής/τρια υποχρεούται να επανεγγραφεί στο πρόγραμμα για να συνεχίσει τις σπουδές του/της με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του/της ενεργού φοιτητή/τριας. Οι φοιτητές/τριες δύνανται με αίτησή τους να διακόψουν την αναστολή φοίτησης και να επιστρέψουν στο Πρόγραμμα μόνο στην περίπτωση που έχουν αιτηθεί αναστολή φοίτησης για δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα. Η αίτηση διακοπής της αναστολής φοίτησης πρέπει να κατατίθεται το αργότερο δύο εβδομάδες πριν από την έναρξη του δεύτερου εξαμήνου της αναστολής. Σε περίπτωση μη επανεγγραφής του/της φοιτητή/τριας μετά τη λήξη της περιόδου αναστολής, όπως και σε κάθε περίπτωση διαγραφής του/της, το τέλος φοίτησης δεν επιστρέφεται.

5.8 Σε περίπτωση τροποποίησης ή αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών της ειδίκευσης, στην οποία φοιτούσε ο/η φοιτητής/τρια, αυτός/αυτή θα εντάσσεται μετά το πέρας της περιόδου αναστολής στην ειδίκευση, όπως αυτή έχει αναθεωρηθεί ή τροποποιηθεί, με την υποχρέωση πλήρους φοίτησης, χωρίς δικαίωμα αναγνώρισης μαθημάτων.

5.9 Η διάρκεια αναστολής ή παράτασης του χρόνου φοίτησης συζητείται και εγκρίνεται κατά περίπτωση από τη Σ.Ε., η οποία και εισηγείται στη Συνέλευση της Σχολής.

Άρθρο 6

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

6.1 Το Π.Μ.Σ. ξεκινά το χειμερινό εξάμηνο εκάστου ακαδημαϊκού έτους.

6.2 Για την απόκτηση διπλώματος του Π.Μ.Σ. απαιτούνται συνολικά εβδομήντα πέντε (75) πιστωτικές μονάδες (ECTS). Όλα τα μαθήματα διδάσκονται εβδομαδιαίως. Τα υποχρεωτικής επιλογής μαθήματα αντιστοιχούν σε δέκα (10) πιστωτικές μονάδες (ECTS) και τα ελεύθερης επιλογής σε πέντε (5) πιστωτικές μονάδες (ECTS).

Αναγνώριση μαθημάτων δεν είναι δυνατή στο πλαίσιο των ΠΜΣ. Σε περίπτωση που ο φοιτητής επιτύχει σε μεταγενέστερο ακαδημαϊκό έτος σε δεύτερη ειδίκευση του ίδιου ή διαφορετικού ΠΜΣ οφείλει να παρακολουθήσει εκ νέου τα υποχρεωτικά μαθήματα που ταυτίζονται με αυτά της προηγούμενης ειδίκευσης στην οποία έχει φοιτήσει. Οφείλει επίσης να παρακολουθήσει μαθήματα επιλογής διαφορετικά από αυτά που είχε παρακολουθήσει στο πλαίσιο της πρώτης ειδίκευσης.

6.3 Η διδασκαλία των μαθημάτων ανά ειδίκευση γίνεται στην αγγλική γλώσσα. Κατόπιν εισήγησης της Σ.Ε. με απόφαση της Συνέλευσης η διδασκαλία ορισμένων μαθημάτων μπορεί να γίνει και στη γαλλική ή τη γερμανική γλώσσα.

6.4 Η διδασκαλία τόσο των μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής όσο και των μαθημάτων ελεύθερης επιλογής συνίσταται στην εις βάθος επεξεργασία ειδικών θεμάτων της ειδίκευσης και την ανάδειξη σύγχρονων τάσεων και προβληματισμών, με ανάπτυξη από τον διδάσκοντα, με εκπόνηση εργασιών, με διαλέξεις από προσκεκλημένους ομιλητές ή με οποιαδήποτε άλλη μέθοδο που, κατά την κρίση του διδάσκοντος, μπορεί να συμβάλλει στην επιστημονική έρευνα και κατάρτιση του φοιτητή. Η διδασκαλία μπορεί να περιλαμβάνει ενδιάμεσες ασκήσεις, επισκέψεις σε ρυθμιστικούς ή άλλους φορείς και εικονικές δίκες.

6.5 Η ανάθεση της διπλωματικής εργασίας πραγματοποιείται στο δεύτερο εξάμηνο σπουδών και η διπλωματική εργασία παραδίδεται μέχρι την 30η Σεπτεμβρίου του έτους που διανύεται το δεύτερο εξάμηνο και πιστώνεται με δεκαπέντε (15) ECTS.

6.6 Υπάρχει η δυνατότητα διενέργειας πρακτικής άσκησης των φοιτητών ως προαιρετική εκπαιδευτική δραστηριότητα του προγράμματος σπουδών, η οποία δεν αντιστοιχεί σε πιστωτικές μονάδες ECTS. Η πρακτική άσκηση διεξάγεται σε φορείς υποδοχής, με τους οποίους η Σχολή έχει υπογράψει σχετικό μνημόνιο συνεργασίας, όπως ενδεικτικά με νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου προς απόκτηση της απαιτούμενης πρακτικής εμπειρίας, υπό την επίβλεψη/συνεργασία του επιβλέποντος μέλους ΔΕΠ. Οι λεπτομέρειες σχετικά με την διεξαγωγή της πρακτικής άσκησης, όπως το σύνολο των ωρών ανά εβδομάδα, η συνολική χρονική διάρκεια της, η περίοδος υλοποίησής της σύμφωνα με τις ανάγκες και απαιτήσεις του προγράμματος σπουδών, οι προϋποθέσεις και τα κριτήρια επιλογής των υποψηφίων-πρακτικά ασκούμενων φοιτητών, καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης κατόπιν εισήγησης της ΣΕ.

6.7 Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται διά ζώσης ή εξ αποστάσεως, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και όσα ορίζονται στο άρθρο 7 του παρόντος κανονισμού.

6.8 Το ενδεικτικό πρόγραμμα των μαθημάτων ανά ειδίκευση διαμορφώνεται ως εξής:

Α. Ειδίκευση «European Private Law»

Δύο ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας ανά μάθημα

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ		Β' ΕΞΑΜΗΝΟ	
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ECTS	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ECTS
Copyright Law	10	Consumer Protection Law	10
Energy Law	10	European Family Law	10
Information Technology Law	10	European Tort Law	10
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ		ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	
Comparative Legal Systems	5	Business and Human Rights	5
International and European Tax Law	5	Business Ethics	5
International Civil Procedure Law	5	Comparative Public Law	5
Fundamental Rights in the EU	5	Data Protection Law	5
Public Law of Investments	5	European Economic Criminal Law	5
New Technologies and International Law	5	Law of Patents	5
		Comparative and European Labour Law	5
ΣΥΝΟΛΟ	30	ΣΥΝΟΛΟ	30
		ΘΕΡΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	
		ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	15
		ΣΥΝΟΛΟ	75

Β. Ειδίκευση «Private Law & Business Transactions»

Δύο ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας ανά μάθημα

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ		Β' ΕΞΑΜΗΝΟ	
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ECTS	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ECTS
Banking and Financial Transactions	10	The International Economic Law of Business Transactions	10
Law of Trademarks and Distinctive Signs	10	International Insolvency Law	10
Law and Economics	10	Modern Issues of Competition Law	10
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ		ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	
Comparative Legal Systems	5	Business and Human Rights	5
International and European Tax Law	5	Business Ethics	5
International Civil Procedure Law	5	Comparative Public Law	5
Fundamental Rights in the EU	5	Data Protection Law	5
Public Law of Investments	5	European Economic Criminal Law	5
New Technologies and International Law	5	Law of Patents	5
		Comparative and European Labour Law	5
ΣΥΝΟΛΟ	30	ΣΥΝΟΛΟ	30
		ΘΕΡΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	
		ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	15
		ΣΥΝΟΛΟ	75

Β. Περιεχόμενο/Περιγραφή μαθημάτων

Κάθε μάθημα διδάσκεται 2 ώρες εβδομαδιαίως, με το περιεχόμενο που εξειδικεύεται από τους διδάσκοντες καθηγητές στο Πρόγραμμα Σπουδών σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Κάθε ακαδημαϊκό έτος αναρτάται

στην επίσημη ιστοσελίδα του ΠΜΣ (iels.law.uoa.gr) ο οδηγός σπουδών στον οποίο αναφέρεται αναλυτικά το syllabus κάθε μαθήματος, όπως περιγράφεται συνοπτικά ακολούθως:

- Copyright Law (Δίκαιο Πνευματικής Ιδιοκτησίας)

Εξετάζονται τα κύρια ζητήματα του ευρωπαϊκού δικαίου περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στα σύγχρονα ζητήματα του δικαίου της ΕΕ περί πνευματικής ιδιοκτησίας υπό το πρίσμα του διεθνούς πλαισίου, καθώς και στην πρόσφατη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- Energy Law (Δίκαιο της Ενέργειας)

Στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τις βασικές έννοιες, τις γενικές αρχές, τους θεσμούς και τις διαδικασίες του Δικαίου της Ενέργειας. Στο πλαίσιο αυτό αναλύεται η εξέλιξη του ενεργειακού δικαίου στη σύγχρονη εποχή, με βάση τις ισχύουσες νομικές διατάξεις και τη διαθέσιμη νομολογία των εθνικών και διεθνών δικαστηρίων. Καθώς το Ενεργειακό Δίκαιο της ΕΕ, με τη συμβολή του στην απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας και την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, καθορίζει ουσιαστικά το νομικό πλαίσιο σε ολόκληρη την Ευρώπη, το μάθημα επικεντρώνεται ιδιαίτερος σε αυτές τις πτυχές.

- Information Technology Law (Δίκαιο των Τεχνολογιών της Πληροφορίας)

Το μάθημα εστιάζει στα προβλήματα που γεννώνται από την προσέγγιση δικαίου και νέων τεχνολογιών και, με επίκεντρο την πληροφορία ως έννομο αγαθό, διαχωρίζεται σε δύο επιμέρους κλάδους: α) Τον κλάδο του ουσιαστικού δικαίου, στον οποίο αναπτύσσονται τα νέα ατομικά δικαιώματα (δικαίωμα στην κοινωνία της πληροφορίας και οι περιορισμοί του, όπως η προστασία των προσωπικών δεδομένων του απορρήτου των επικοινωνιών και της πνευματικής ιδιοκτησίας) και τα προβλήματα επιβολής ρυθμίσεων και ελέγχου της νόμιμης χρήσης των νέων τεχνολογιών - με κύριο παράδειγμα το Internet, και β) τον κλάδο των εφαρμογών της πληροφορικής για το δίκαιο όπου διερευνώνται ειδικότερα τα νέα τεχνολογικά εργαλεία από τα οποία εξαρτάται πλέον η γνώση του ισχύοντος δικαίου. Γίνονται επίσης αναφορές στις ερευνητικές προσπάθειες εφαρμογής της τεχνητής νοημοσύνης στο χώρο του δικαίου και τα νομικά συστήματα - εμπειρογνώμονες.

- Consumer Protection Law (Δίκαιο Προστασίας του Καταναλωτή)

Αυτό το μάθημα εισάγει τους φοιτητές στα κύρια ζητήματα του ευρωπαϊκού δικαίου προστασίας των καταναλωτών. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις πιο πρόσφατες νομικές πράξεις του Ευρωπαϊκού Δικαίου για την Προστασία των Καταναλωτών, καθώς και στην πρόσφατη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- European Family Law (Ευρωπαϊκό Οικογενειακό Δίκαιο)

Το μάθημα έχει στόχο να συζητήσει ορισμένα σημαντικά ζητήματα στον τομέα του οικογενειακού δικαίου υπό μια διεθνή προοπτική. Ειδικότερα, θα διερευνηθεί ο ρόλος της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρώπινων Δικαιωμάτων στον τομέα αυτό με έμφαση στις

κοινές αντιλήψεις των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα σχετικά με τους διάφορους θεσμούς της οικογένειας και τη λειτουργία της οικογένειας. Τα εθνικά νομικά πλαίσια επί του θέματος θα προσεγγιστούν επίσης από συγκριτική σκοπιά.

- European Tort Law (Ευρωπαϊκό Αδικοπρακτικό Δίκαιο)

Οι φοιτητές έρχονται σε επαφή με τις δύο υφιστάμενες σε ευρωπαϊκό επίπεδο, δημοσιευμένες ακαδημαϊκές προτάσεις για ένα ενιαίο ευρωπαϊκό αδικοπρακτικό δίκαιο: α) τους πρότυπους κανόνες (model laws) που συντάχθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ομάδα για το Αδικοπρακτικό Δίκαιο (European Group on Tort Law), γνωστούς ως «Αρχές του Ευρωπαϊκού Αδικοπρακτικού Δικαίου» (Principles of European Tort Law, PETL) και β) τους πρότυπους κανόνες (model laws) που συντάχθηκαν από την Ομάδα Μελέτης για τον Ευρωπαϊκό Αστικό Κώδικα και την Ομάδα Ευρωπαϊκού Κεκτημένου (Study Group on a European Civil Code and the Acquis Group), που επιγράφονται «Εξωσυμβατική ευθύνη που προκύπτει από ζημία που προκλήθηκε σε άλλον» (Non-contractual Liability Arising Out of Damage Caused to another).

- Comparative Legal Systems (Συγκριτικές Νομικές Σπουδές)

Στο μάθημα εξετάζονται, μεταξύ άλλων, τα πρώτα βήματα του επιστημονικού αυτού κλάδου, στη Γαλλία και στη Γερμανία, η επιρροή των Ευρωπαϊκών Αστικών Κωδίκων στη νομοθεσία κρατών σε άλλες περιοχές του κόσμου, το 1ο Παγκόσμιο Συνέδριο Συγκριτικού Δικαίου στο Παρίσι το 1900, η ταξινόμηση των δικαίων σε οικογένειες σύμφωνα με τη διδασκαλία και τα γραπτά σημαντικών νομικών, οι συνέπειες της αποαποικιοποίησης, τα αυτόχθονα δίκαια, καθώς και οι νέες προσεγγίσεις/μέθοδοι Συγκριτικού Δικαίου. Ειδική προσοχή δίνεται στις θεωρίες περί νομικών μεταφυτεύσεων, νομικών συστατικών, σύγκρισης νομικών πολιτισμών και νομικών παραδόσεων, νομικού πλουραλισμού.

- International & European Tax Law (Διεθνές και Ευρωπαϊκό Φορολογικό Δίκαιο)

Οι φοιτητές μελετούν κύρια ζητήματα του διεθνούς και ευρωπαϊκού φορολογικού δικαίου. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις τελευταίες πρωτοβουλίες του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) καθώς και στην πρόσφατη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ενδεικτικές θεματικές ενότητες είναι η Σχέση διεθνούς και εθνικού φορολογικού δικαίου, η Διπλή φορολογία, Ζητήματα διεθνούς φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής και φορολογικού σχεδιασμού, Πηγές του Ευρωπαϊκού Φορολογικού Δικαίου, Η εναρμόνιση της άμεσης και έμμεσης φορολογίας, Προτάσεις Οδηγιών της Επιτροπής και Φόρος Χρηματοπιστωτικών Συναλλαγών.

- International Civil Procedure Law (Διεθνές Δικονομικό Δίκαιο)

Το μάθημα αποσκοπεί στην αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών μέσω της διεθνούς και ελληνικής βιβλιογραφίας σε θέματα αιχμής στο διεθνές δικονομικό δίκαιο. Εξετάζονται θεματικές ενότητες όπως Διαιτησία και Ευρωπαϊκό Δικονομικό

Διεθνές Δίκαιο (Ευρωπαϊκό δικονομικό δίκαιο για αστικές και εμπορικές υποθέσεις και Ευρωπαϊκό οικογενειακό δικονομικό δίκαιο), Σύμβαση της Νέας Υόρκης του 1958, Κανονισμοί 1215/2012, 4/2009, 2019/1111.

- Fundamental Rights in the EU (Θεμελιώδη Δικαιώματα στην ΕΕ)

Το μάθημα εξοικειώνει τους φοιτητές με τους μηχανισμούς προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ειδική έμφαση δίδεται στον ρόλο των θεμελιωδών δικαιωμάτων ως στοιχείο της αρχής του κράτους δικαίου καθώς και στα πολιτικά, νομικά και οικονομικά εργαλεία που διαθέτει η Ένωση για τη διασφάλιση του κράτους δικαίου (πολιτικές κυρώσεις άρθρου 7 ΣΕΕ, προσφυγή παράβασης άρθρου 258 ΣΛΕΕ, μηχανισμός οικονομικής αιρεσιμότητας). Εξετάζεται επίσης η διαχρονική σχέση της Ένωσης με τα διεθνή εργαλεία προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων, ειδικότερα την ΕΣΔΑ, με έμφαση στις εξελίξεις όσον αφορά στο ζήτημα της προσχώρησης της Ένωσης στην ΕΣΔΑ. Παρουσιάζεται και αναλύεται η εξέλιξη της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων μέσω της νομολογίας του ΔΕΕ και του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Επίσης μελετάται το περιεχόμενο, η έκταση, το επίπεδο προστασίας και οι επιτρεπόμενοι περιορισμοί όσον αφορά επιμέρους θεμελιώδη δικαιώματα.

- Public Law of Investments (Δημόσιο Δίκαιο Επενδύσεων)

Η διδασκαλία του δημοσίου δικαίου επενδύσεων υλοποιείται ως ενότητα Jean Monnet στο πλαίσιο των δράσεων του ενωσιακού προγράμματος Erasmus+ 2021-2027. Η ενότητα Jean Monnet για το Δημόσιο Δίκαιο των Επενδύσεων εξετάζει τη νομική μεταχείριση μιας επένδυσης στην Ελλάδα καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής της, εξασφαλίζοντας μια ολοκληρωμένη και ολιστική προσέγγιση του νομικού πλαισίου (ευρωπαϊκού, διεθνούς και εθνικού) που ρυθμίζει τα στάδια πριν από την εισαγωγή (προώθηση και διευκόλυνση), την εισαγωγή (πρόσβαση στην αγορά, έλεγχος και χρηματοδότηση) και μετά την εισαγωγή (προστασία) μιας επένδυσης.

- New Technologies and International Law (Νέες Τεχνολογίες και Διεθνές Δίκαιο)

Το διεθνές δίκαιο και οι νέες τεχνολογίες συμβιώνουν: οι τεχνολογικές καινοτομίες επηρεάζουν και διευκολύνουν την εφαρμογή των διεθνών κανόνων, ενώ, αντίθετα, το δίκαιο καλείται να ρυθμίσει τις τεχνολογικές προκλήσεις, οι οποίες, σε μεγάλο βαθμό, αποκαλύπτουν τα σημερινά του όρια. Το μάθημα επικεντρώνεται, για προφανείς λόγους, σε αυτή τη δεύτερη διάσταση της σχέσης διεθνούς δικαίου-νέων τεχνολογιών.

- Business and Human Rights (Επιχειρήσεις και Ανθρώπινα Δικαιώματα)

Το μάθημα εξετάζει σε σημαντικό βάθος την παρουσία των επιχειρήσεων σε μια παγκοσμιοποιημένη αγορά και τον αντίκτυπό τους στα ανθρώπινα δικαιώματα, τα εργασιακά δικαιώματα, τις περιβαλλοντικές ανησυχίες και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

- Business Ethics (Ηθική των Επιχειρήσεων)

Από τον Μαξ Βέμπερ, και όχι μόνο, είναι γνωστό ότι η καπιταλιστική οικονομία οφείλει πολλά στις αξίες της

προτεσταντικής ηθικής. Επιπλέον, στις σημερινές μεταβιομηχανικές κοινωνίες ο ρόλος των κοινωνικών δικτύων και, στη συνέχεια, της κοινωνικής ηθικής δεν μπορεί να υποτιμηθεί. Εξού και το αυξανόμενο ενδιαφέρον για την επιχειρηματική ηθική που νοείται ως η μελέτη των ηθικών διαστάσεων της παραγωγής, της διανομής, του μάρκετινγκ, της πώλησης και της κατανάλωσης αγαθών και υπηρεσιών.

- Comparative Public Law (Συγκριτικό Δημόσιο Δίκαιο)

Στόχος του μαθήματος είναι η βαθύτερη κατανόηση θεμελιωδών εννοιών του δημοσίου δικαίου. Ενδεικτικές θεματικές ενότητες: έννοια της κρατικής κυριαρχίας - λαϊκή κυριαρχία - σχέσεις εθνικού συντάγματος και ευρωπαϊκού δικαίου - αρχή της υπεροχής του ευρωπαϊκού δικαίου - ομοσπονδιακό σύστημα - θεμελιώδη δικαιώματα: ιδιωτικότητα, ελευθερία της έκφρασης και νέες τεχνολογίες, θρησκευτική ελευθερία, απαγόρευση των διακρίσεων, προστασία κοινωνικών δικαιωμάτων και ρόλος του κράτους. Κατανόηση διαφορετικών συστημάτων δικαστικού ελέγχου και δικαστικής προστασίας: νομολογία Δικαστηρίου της ΕΕ, Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Ανώτατου Δικαστηρίου των ΗΠΑ, εθνικών ανωτάτων δικαστηρίων, ιδίως Ομοσπονδιακού Συνταγματικού Δικαστηρίου της Γερμανίας.

- Data Protection Law (Δεδομένα Προσωπικού Χαρακτήρα)

Στο μάθημα εξετάζονται υποθέσεις προσωπικών δεδομένων και τίθενται οι επαρκείς βάσεις για την κριτική αξιολόγηση των απόψεων που διατυπώνονται από τη θεωρία και τη νομολογία στο ερευνώμενο πεδίο, ιδίως σε επίπεδο θεμελίωσης των νομικών κρίσεων. Ενδεικτικές θεματικές: Αντικειμενική οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής του ΓενΚαν, Έννοια και κατηγορίες δεδομένων (απλά και ευαίσθητα), Υποκειμενική οριοθέτηση - Δικαιούχοι και υπόχρεοι προστασίας, Το επιτρεπτό της επεξεργασίας, Ο κανόνας: Η απαγόρευση - Νόμιμες βάσεις επεξεργασίας: νομιμότητα, αναλογικότητα, ακρίβεια, μυστικότητα, διαφάνεια, Δικαιώματα του υποκειμένου (πρόσβασης, ενημέρωσης, αντίρρησης [δικαίωμα στη λήθη] κ.ά.), Κυρώσεις της παράνομης επεξεργασίας.

- European Economic Criminal Law (Ευρωπαϊκό Οικονομικό Ποινικό Δίκαιο)

Το μάθημα αυτό εισάγει τους φοιτητές στο Ευρωπαϊκό Οικονομικό Ποινικό Δίκαιο. Μετά από μια σύντομη εισαγωγή στη Συνθήκη της Λισαβόνας, η οποία επικεντρώνεται στις νομικές βάσεις του ποινικού δικαίου της ΕΕ, στις σχετικές νομοθετικές διαδικασίες καθώς και στον δικαστικό έλεγχο, οι φοιτητές θα εξοικειωθούν με την πολιτική που έχει υιοθετήσει η ΕΕ για την αντιμετώπιση του οικονομικού εγκλήματος. Όλο το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο θα εξεταστεί παράλληλα με τις βασικές αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- Law of Patents (Δίκαιο Ευρεσιτεχνιών και Βιομηχανικών Σχεδίων)

Το μάθημα εξετάζει τα κύρια ζητήματα του δικαίου των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και των βιομηχανικών σχεδίων. Επικεντρώνεται στη Διεθνή Σύμβαση για το Ευρωπαϊκό Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας και ακολουθεί μια

προσέγγιση που είναι τόσο θεωρητική όσο και πρακτική, με έμφαση στη νομολογία από διάφορες δικαιοδοσίες και τα Τεχνικά Συμβούλια Προσφυγών του Ευρωπαϊκού Γραφείου Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας. Το μάθημα κάνει εκτεταμένη χρήση του εκπαιδευτικού υλικού που αναπτύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας, το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας και το Παγκόσμιο Οργανισμό Διανοητικής Ιδιοκτησίας. Εξετάζει επίσης τις κύριες αποφάσεις για το δίκαιο των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και τα βιομηχανικά σχέδια του Ανώτατου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου των ΗΠΑ και επικεντρώνεται σε συγκριτικές πτυχές του ευρωπαϊκού και του αμερικανικού δικαίου διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.

- Banking and Financial Transactions (Τραπεζικές και Χρηματοπιστωτικές Συναλλαγές)

Αυτό το μάθημα εισάγει τους φοιτητές στα κύρια θέματα των τραπεζικών και χρηματοπιστωτικών συναλλαγών. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο και τη νομική πρακτική, καθώς και στην πρόσφατη νομολογία των εγχώριων και ξένων δικαιοδοσιών. Ειδικότερα, επικεντρώνεται στο δίκαιο, την τεκμηρίωση και τα νομικά ζητήματα που επηρεάζουν τις σημαντικότερες συναλλαγές στις παγκόσμιες χρηματοπιστωτικές αγορές.

- Law of Trademarks and Distinctive Signs (Δίκαιο Εμπορικών Σημάτων και Διακριτικών Γνωρισμάτων)

Αντικείμενο του μαθήματος είναι κυρίως το Ευρωπαϊκό δίκαιο των εμπορικών σημάτων, αλλά και το Ελληνικό δίκαιο των σημάτων και των διακριτικών γνωρισμάτων. Το μάθημα επιχειρεί μια συγκριτική ανάλυση του δικαίου και της νομολογίας (βλ. δικαστικές αποφάσεις) για τα εμπορικά σήματα και τα μη καταχωρημένα διακριτικά γνωρίσματα στην ΕΕ, την Ελλάδα και τις ΗΠΑ. Δίνεται έμφαση στο Ευρωπαϊκό σήμα και τη νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ. Μελετώνται, ακόμα, οι σημαντικότερες αποφάσεις του Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου των ΗΠΑ για τα σήματα. Εξετάζονται οι διεθνείς συμβάσεις για τα σήματα, όπως η Σύμβαση Παρισίων, το Πρωτόκολλο της Μαδρίτης για το διεθνές σήμα και το Πρωτόκολλο TRIPS.

- Law and Economics (Δίκαιο και Οικονομία)

Το μάθημα εισάγει τους φοιτητές στην Οικονομική ανάλυση του δικαίου. Προσπαθεί να αναδείξει πώς οι οικονομικές θεωρίες και τα συμπεριφορικά οικονομικά μπορούν να επηρεάσουν την διαδικασία νομοθέτησης στον κλάδο του αστικού και δημοσίου δικαίου. Οι φοιτητές έρχονται σε επαφή με τις βασικές αρχές της οικονομικής θεωρίας, όπως και των συμπεριφορικών οικονομικών και της ψυχολογίας.

- Comparative and European Labour Law (Συγκριτικό και Ευρωπαϊκό Εργατικό Δίκαιο)

Σκοπός του μαθήματος είναι να εισαγάγει τον μεταπτυχιακό φοιτητή/τρια στην διεθνή -και πολυεπίπεδη- διάσταση του Ευρωπαϊκού Εργατικού Δικαίου. Αυτή προσδιορίζεται, πρωτίστως, από τους κανόνες του πρωτογενούς και του δευτερογενούς δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίοι διαμορφώνουν το περιεχόμενο βασικών επιμέρους κεφαλαίων και θεσμών του Εργατικού Δικαίου (έννοια εργαζομένου, ελεύθερη κυκλοφορία εργαζο-

μένων, ίση μεταχείριση και απαγόρευση διακρίσεων, θεμελιώδεις ελευθερίες και δικαιώματα, μεταβίβαση επιχείρησης και ομαδικές απολύσεις, άδεια και χρόνος εργασίας, ατυχικές και σύγχρονες μορφές απασχόλησης, εργασία σε ψηφιακό περιβάλλον, προστασία της θέσης εργασίας κ.α.). Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται ζητήματα ερμηνείας και εφαρμογής των κανόνων του ενωσιακού δικαίου (ερμηνεία υπό το φως του ενωσιακού δικαίου, άμεσο αποτέλεσμα και αρχή της υπεροχής του ενωσιακού δικαίου στη σχέση του με το εθνικό, διαδικασία προδικαστικής παραπομπής). Ένα δεύτερο επίπεδο της διδασκαλίας είναι αυτό που διαμορφώνεται από τα δικαιώματα και τις εγγυήσεις του αναθεωρημένου Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη.

- The International Economic Law of Business Transactions (Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο και Διεθνείς Επιχειρηματικές Συναλλαγές)

Το μάθημα καλύπτει βασικούς κανόνες του διεθνούς οικονομικού δικαίου που επηρεάζουν τις διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές κυρίως (αλλά όχι αποκλειστικά) μεταξύ ιδιωτών. Αντιμετωπίζει ζητήματα δικαιοδοσίας και ιθαγένειας στις διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές και αναλύει την ερμηνεία του διεθνούς ομοιομόρφου δικαίου που σχετίζεται με το διεθνές επιχειρείν. Αναλύει επίσης τις θεωρητικές και πρακτικές πτυχές της διεθνοποίησης των συμβάσεων που σχετίζονται με διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές και εξετάζει την επίδραση στις διεθνείς επιχειρήσεις διεθνών συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, πολυεθνικών επιχειρήσεων, μικρομεσαίων επιχειρήσεων και κρατικών επιχειρήσεων. Το μάθημα αναφέρεται στο ρυθμιστικό πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου που αφορά τις διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές (με έμφαση στις επιδοτήσεις και τους αντισταθμιστικούς δασμούς), τη διεθνή ρύθμιση των άμεσων ξένων επενδύσεων, τις αναδυόμενες αρχές του διεθνούς δικαίου ανταγωνισμού, καθώς και τον σχετικό σύγχρονο ρόλο των ειδικών οικονομικών ζωνών. Τέλος, στο μάθημα συζητάται η επίδραση των πολυμερών και μονομερών οικονομικών κυρώσεων στις διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές.

- International Insolvency Law (Διεθνές Δίκαιο Αφερεγγυότητας)

Στο μάθημα αυτό μελετώνται τα πολλά και ποικίλα προβλήματα που παρουσιάζονται σε περίπτωση διαδικασίας αφερεγγυότητας που ξεκινά σε ένα κράτος και που αφορά περιουσιακά στοιχεία και πιστωτές του αφερέγγυου φυσικού ή νομικού προσώπου, σε περισσότερα κράτη. Μεταξύ των ζητημάτων που εξετάζονται στο μάθημα είναι τα ακόλουθα: Η ιστορία του πτωχευτικού δικαίου/δικαίου αφερεγγυότητας διαφόρων κρατών οι αρχές που ακολουθεί το κάθε εθνικό δίκαιο αφερεγγυότητας, π.χ. καθολικότητα, εδαφικότητα, τροποποιημένη καθολικότητα οι νομικές μεταφυτεύσεις δικαίου αφερεγγυότητας από κράτος σε κράτος οι Ευρωπαϊκοί Κανονισμοί Αφερεγγυότητας ο Πρότυπος Νόμος της UNCITRAL 1997 τα πρωτόκολλα συνεργασίας, ως μέθοδος αντιμετώπισης των διεθνών πτωχεύσεων η αφερεγγυότητα στο πλαίσιο ομίλου εταιριών η προληπτική αναδιάρθρωση ως σκοπός του σύγχρονου [διεθνούς] δικαίου αφερεγγυότητας.

- Modern Issues of Competition Law (Σύγχρονα Ζητήματα του Δικαίου του Ανταγωνισμού)

Όλες οι επιχειρήσεις σε όλους τους τομείς της οικονομίας επηρεάζονται από τη νομοθεσία ανταγωνισμού της ΕΕ, στην Ευρώπη και στο εξωτερικό. Η παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τους κανόνες ανταγωνισμού είναι ζωτικής σημασίας τόσο για την ΕΕ όσο και για τα κράτη μέλη της. Στόχος αυτού του μαθήματος είναι να παρέχει στους φοιτητές ολοκληρωμένη γνώση του δικαίου του ανταγωνισμού της ΕΕ, διερευνώντας τόσο τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου όσο και τις διαδικαστικές και πρακτικές πτυχές της επιβολής τους. Έτσι, ο στόχος είναι να δοθεί η δυνατότητα στους μαθητές να αναλογιστούν κριτικά τις βασικές αρχές και πολιτικές που βρίσκονται στο επίκεντρο του δικαίου του ανταγωνισμού. Ειδικότερα, να κατανοήσουν πώς η νομοθεσία διέπει επιχειρηματικές πρακτικές που ενδέχεται να περιορίζουν τον ανταγωνισμό στις αγορές και να αναλύσουν πώς η νομοθεσία περί ανταγωνισμού μπορεί να περιορίσει τις αντιανταγωνιστικές δραστηριότητες και να διευκολύνει τον ελεύθερο ανταγωνισμό.

Άρθρο 7

ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η εκπαιδευτική διαδικασία δύναται να διεξάγεται με τη χρήση μεθόδων σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, αποκλειστικά στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Σε ανωτέρα βία ή έκτακτες συνθήκες, όπου δεν καθίσταται δυνατή η διά ζώσης διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας ή η χρήση των υποδομών του ΕΚΠΑ για τη διεξαγωγή των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και λοιπών δραστηριοτήτων του,

- οργάνωσης μαθημάτων εμβάθυνσης και φροντιστηριακών ασκήσεων, πέραν των υποχρεωτικών ωρών διδακτικού έργου ανά μάθημα.

Υπεύθυνη για την υποστήριξη της εξ αποστάσεως εκπαιδευτικής διαδικασίας, όπως και για τα ζητήματα σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων είναι η Μονάδα Ψηφιακής Διακυβέρνησης του ΕΚΠΑ.

Το ΕΚΠΑ τηρεί ηλεκτρονική πλατφόρμα προσβάσιμη και σε άτομα με αναπηρία, μέσω της οποίας παρέχονται υπηρεσίες ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Στην ηλεκτρονική πλατφόρμα δύναται να αναρτάται εκπαιδευτικό υλικό ανά μάθημα, το οποίο δύναται να περιλαμβάνει σημειώσεις, παρουσιάσεις, ασκήσεις, ενδεικτικές λύσεις αυτών, καθώς και βιντεοσκοπημένες διαλέξεις, εφόσον τηρείται η κείμενη νομοθεσία περί προστασίας προσωπικών δεδομένων. Το πάσης φύσεως εκπαιδευτικό υλικό παρέχεται αποκλειστικά για εκπαιδευτική χρήση των φοιτητών και προστατεύεται από τον ν. 2121/1993 (Α' 25), εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις.

Άρθρο 8

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ

8.1 Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διρθρώνεται σε δύο εξάμηνα σπουδών, το χειμερινό και το εαρινό, έκαστο εκ των οποίων περιλαμβάνει τουλάχιστον

δεκατρείς (13) εβδομάδες διδασκαλίας και τρεις (3) εβδομάδες εξετάσεων. Τα μαθήματα του χειμερινού και εαρινού εξαμήνου εξετάζονται επαναληπτικώς κατά την περίοδο του Σεπτεμβρίου.

8.2 Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

8.3 Η παρακολούθηση των μαθημάτων είναι υποχρεωτική. Ο αριθμός των απουσιών ανά μάθημα δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τρεις (3), εκ των οποίων οι δύο (2) αδικαιολόγητες. Η υπέρβαση του ως άνω αριθμού απουσιών σε ένα ή περισσότερα μαθήματα, υποχρεωτικής επιλογής ή ελεύθερης επιλογής, συνεπάγεται διαγραφή από το Π.Μ.Σ., με απόφαση της Συνέλευσης, μετά από εισήγηση της Σ.Ε.

8.4 Στο πέρας του πρώτου και δεύτερου εξαμήνου διενεργούνται γραπτές ή προφορικές εξετάσεις, κατ' επιλογή του διδάσκοντος. Ο διδάσκων συνεκτιμά τις εισηγήσεις, ερευνητικές εργασίες, ασκήσεις ή άλλες μορφές συμμετοχής των φοιτητών κατά την διάρκεια της διδασκαλίας. Κατά τη διεξαγωγή γραπτών ή προφορικών εξετάσεων, ως μεθόδων αξιολόγησης, εξασφαλίζεται υποχρεωτικά το αδιάβλητο της διαδικασίας. Η βαθμολόγηση γίνεται στην κλίμακα 1-10. Τα αποτελέσματα των εξετάσεων ανακοινώνονται από τον διδάσκοντα και αποστέλλονται στη Γραμματεία του ΠΜΣ και της Σχολής μέσα σε τέσσερις (4) εβδομάδες το αργότερο από την εξέταση του μαθήματος. Σε περίπτωση που κατ' επανάληψη σημειώνεται υπέρβαση του ανωτέρω ορίου από διδάσκοντα/ουσα, ο/η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ. ενημερώνει σχετικά τη Συνέλευση της Σχολής.

8.5 Για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών ή συνθηκών που ανάγονται σε λόγους ανωτέρας βίας δύναται να εφαρμόζονται εναλλακτικές μέθοδοι αξιολόγησης, όπως η διεξαγωγή γραπτών ή προφορικών εξετάσεων με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων, υπό την προϋπόθεση ότι εξασφαλίζεται το αδιάβλητο της διαδικασίας της αξιολόγησης.

8.6 Δύναται να εφαρμόζονται εναλλακτικές μέθοδοι για την αξιολόγηση φοιτητών/τριών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μετά από απόφαση της Σ.Ε και εισήγηση της επιτροπής ΑμεΑ της Σχολής και λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές οδηγίες της Μονάδας Προσβασιμότητας Φοιτητών με αναπηρία.

8.7 Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών των προγραμμάτων σπουδών δεύτερου κύκλου που οργανώνονται με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης δύναται να πραγματοποιείται με εξ αποστάσεως εξετάσεις, υπό την προϋπόθεση ότι εξασφαλίζεται το αδιάβλητο της διαδικασίας της αξιολόγησης.

8.8 Στις περιπτώσεις ασθένειας ή ανάρρωσης από βαριά ασθένεια συνιστάται ο/η διδάσκων/ουσα να διευκολύνει, με όποιον τρόπο θεωρεί ο/η ίδιος/α πρόσφορο, τον/την φοιτητή/τρια (π.χ. προφορική εξ αποστάσεως εξέταση). Κατά τις προφορικές εξετάσεις ο/η διδάσκων/ουσα εξασφαλίζει ότι δεν θα παρευρίσκεται μόνος του/της με τον/την εξεταζόμενο/η φοιτητή/τρια.

8.9 Διόρθωση βαθμού επιτρέπεται, εφόσον έχει εμφολωρήσει προφανής παραδρομή ή αθροιστικό σφάλμα, ύστερα από έγγραφο του/της αρμόδιου διδάσκοντα/ουσας και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

8.10 Οι εξεταστικές περιόδους είναι δύο για κάθε μάθημα. Η πρώτη αρχίζει την πρώτη εργάσιμη ημέρα της εβδομάδας που ακολουθεί τη λήξη των μαθημάτων κάθε εξαμήνου και διαρκεί δύο εβδομάδες και η δεύτερη λαμβάνει χώρα εντός του μηνός Σεπτεμβρίου και διαρκεί επίσης δύο εβδομάδες. Στη δεύτερη περίοδο προσέρχεται ο φοιτητής που απέτυχε ή δεν προσήλθε σε ένα ή περισσότερα μαθήματα του πρώτου ή δεύτερου εξαμήνου, καθώς και ο φοιτητής που επιθυμεί επανεξέταση. Επανεξέταση επιτρέπεται σε δύο κατ' ανώτατο αριθμό μαθήματα. Αν ο φοιτητής αποτύχει σε κάποιο μάθημα και στην επαναληπτική περίοδο του Σεπτεμβρίου, έπειτα από αίτησή του θα εξετάζεται από τριμελή επιτροπή μελών ΔΕΠ της Σχολής, που έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση της Νομικής Σχολής. Αν αποτύχει και πάλι διαγράφεται από το Μητρώο του ΠΜΣ με απόφαση της Συνέλευσης έπειτα από εισήγηση της Σ.Ε.

8.11 Τα γραπτά φυλάσσονται υποχρεωτικά και με επιμέλεια του υπεύθυνου του μαθήματος για δύο (2) χρόνια. Μετά την πάροδο του χρόνου αυτού τα γραπτά παύουν να έχουν ισχύ και με ευθύνη της Συνέλευσης συντάσσεται σχετικό πρακτικό και καταστρέφονται - εκτός αν εκκρεμεί σχετική ποινική, πειθαρχική ή οποιαδήποτε άλλη διοικητική διαδικασία.

8.12 Για τον υπολογισμό του βαθμού του τίτλου σπουδών λαμβάνεται υπόψη η βαρύτητα που έχει κάθε μάθημα στο πρόγραμμα σπουδών και η οποία εκφράζεται με τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων (ECTS). Ο αριθμός των πιστωτικών μονάδων (ECTS) του μαθήματος αποτελεί ταυτόχρονα και τον συντελεστή βαρύτητας αυτού του μαθήματος. Για τον υπολογισμό του βαθμού του τίτλου σπουδών πολλαπλασιάζεται ο βαθμός κάθε μαθήματος με τον αντίστοιχο αριθμό των πιστωτικών μονάδων (του μαθήματος) και το συνολικό άθροισμα των επιμέρους γινομένων διαιρείται με το σύνολο των πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για την απόκτηση του τίτλου. Ο υπολογισμός αυτός εκφράζεται με τον ακόλουθο μαθηματικό τύπο:

$$\text{Βαθμός πτυχίου/διπλώματος} = \left(\sum_{k=1}^N \text{BM}_k \cdot \text{PM}_k \right)$$

όπου:

N = αριθμός μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του αντίστοιχου τίτλου σπουδών

BM_k = βαθμός του μαθήματος k

PM_k = πιστωτικές μονάδες του μαθήματος k

ΣΠΜ = σύνολο πιστωτικών μονάδων για τη λήψη του αντίστοιχου τίτλου σπουδών

Για την απόκτηση Δ.Μ.Σ. κάθε μεταπτυχιακός/η φοιτητής/τρια οφείλει να παρακολουθήσει και να εξεταστεί επιτυχώς στον απαιτούμενο αριθμό των επιλεγόμενων από τα προσφερόμενα μαθήματα του Π.Μ.Σ. (υποχρεωτικής και ελεύθερης επιλογής) και να εκπονήσει μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, συγκεντρώνοντας έτσι εβδομήντα πέντε (75) ECTS.

Άρθρο 9

ΕΚΠΟΝΗΣΗ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

9.1 Ο φοιτητής επιλέγει θέμα διπλωματικής εργασίας κατά τη διάρκεια του του δεύτερου εξαμήνου, το οποίο σχετίζεται με γνωστικό αντικείμενο που διδάσκεται στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ., με τη σύμφωνη γνώμη του διδάσκοντος που έχει την ευθύνη της επίβλεψης. Το θέμα της διπλωματικής καταχωρίζεται ηλεκτρονικά στη μερίδα του φοιτητή και στο Μητρώο του ΠΜΣ.

9.2 Η διπλωματική εργασία πρέπει να εκπονηθεί από τον υποβάλλοντα αυτή φοιτητή και να αποτελεί προϊόν πρωτότυπης επιστημονικής έρευνας. Για τον σκοπό αυτό, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υπογράφουν δήλωση περί μη προσβολής πνευματικής ιδιοκτησίας, η οποία προσαρτάται σε όλες τις υποβαλλόμενες διπλωματικές εργασίες. Η διπλωματική εργασία συγγράφεται στην αγγλική γλώσσα, ή στη γερμανική ή τη γαλλική γλώσσα με τη σύμφωνη γνώμη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής. Το έντυπο της «δήλωσης περί μη προσβολής πνευματικής ιδιοκτησίας» έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα Μεταπτυχιακών Σπουδών της Νομικής Σχολής.

9.3 Ύστερα από αίτηση του/της υποψηφίου/ας στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας και ο/η επιβλέπων/ουσα και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας, η Σ.Ε. ορίζει τον/την επιβλέποντα/ουσα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο/η επιβλέπων/ουσα. Η γλώσσα συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας μπορεί να είναι η αγγλική ή η γερμανική ή η γαλλική και ορίζεται μαζί με τον ορισμό του θέματος.

9.4 Ο τίτλος της εργασίας μπορεί να οριστικοποιηθεί κατόπιν αίτησης του/ης φοιτητή/τριας και σύμφωνης γνώμης του/ης επιβλέποντος/ουσας προς την Σ.Ε. του Π.Μ.Σ. Στην αίτηση πρέπει να υπάρχει και συνοπτική δικαιολόγηση της αλλαγής.

9.5 Η διπλωματική εργασία υποβάλλεται προς κρίση εντός της οριζόμενης στο άρθρο 6.5 προθεσμίας και κατανίθεται σε ψηφιακή μορφή στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. και στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις των μελών της εξεταστικής επιτροπής -και σε έγχαρτη, αν ζητηθεί από τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής. Μαζί με τη διπλωματική εργασία ο υποψήφιος υποβάλλει «Δήλωση περί μη προσβολής πνευματικής ιδιοκτησίας». Η διπλωματική εργασία υποστηρίζεται ενώπιον επιτροπής που ορίζεται από τη Σ.Ε., εγκρίνεται από τη Συνέλευση και αποτελείται από τον επιβλέποντα και δύο (2) μέλη, όλοι διδάσκοντες του Π.Μ.Σ. Αν η διπλωματική εργασία δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα ή δεν κριθεί επιτυχής, δεν απονέμεται στον φοιτητή το Δ.Μ.Σ.

9.6 Εφόσον η διπλωματική εργασία εγκριθεί από την εξεταστική επιτροπή κατατίθεται ηλεκτρονικά στο Ψηφιακό Αποθετήριο «ΠΕΡΓΑΜΟΣ» σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ.

9.7 Κατόπιν εισήγησης της Σ.Ε. και απόφασης της Συνέλευσης και με τη σύμφωνη γνώμη του/της φοιτητή/τριας, είναι δυνατή η έκδοση μέχρι δύο διπλωματικών

εργασιών ανά ειδικευση και ανά έτος σε σειρά που διευθύνεται από τον εκάστοτε Διευθυντή του ΠΜΣ από εκδοτικό οίκο της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, εφόσον αυτές κρίθηκαν ως άριστες από την οικεία τριμελή εξεταστική επιτροπή.

9.8 Ο/Η Επιβλέπων/ουσα και τα μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ορίζονται από τις κατωτέρω κατηγορίες που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.:

α) Μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) της Σχολής ή Σχολών άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους, αν το Π.Μ.Σ. έχει τέλη φοίτησης,

β) ομότιμοι Καθηγητές ή αφυπηρητήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. της Σχολής ή άλλων Σχολών άλλου Α.Ε.Ι.,

γ) συνεργαζόμενοι καθηγητές,

δ) εντεταλμένοι διδάσκοντες,

ε) επισκέπτες καθηγητές ή επισκέπτες ερευνητές,

στ) ερευνητές και ειδικοί λειτουργικοί επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής.

Με απόφαση της Συνέλευσης δύναται να ανατίθεται η επίβλεψη διπλωματικών εργασιών και σε μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.Τ.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π. της Σχολής, που δεν έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

Άρθρο 10

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ

10.1 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους φοιτητές του πρώτου κύκλου σπουδών, έως και τη λήξη τυχόν χορηγηθείσας παράτασης φοίτησης, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων.

10.2 Το Ίδρυμα εξασφαλίζει στους/ις φοιτητές/τριες με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα συγγράμματα και τη διδασκαλία (<https://access.uoa.gr/>).

10.3 Το Γραφείο Διασύνδεσης του ΕΚΠΑ παρέχει συμβουλευτική υποστήριξη φοιτητών σε θέματα σπουδών και επαγγελματικής αποκατάστασης (<https://www.career.uoa.gr/ypiresies/>).

10.4 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες καλούνται να συμμετέχουν και να παρακολουθούν σεμινάρια ερευνητικών ομάδων, συζητήσεις βιβλιογραφικής ενημέρωσης, επισκέψεις εργαστηρίων, συνέδρια/ημερίδες με γνωστικό αντικείμενο συναφές με αυτό του Π.Μ.Σ., διαλέξεις ή άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις του Π.Μ.Σ. κ.ά.

10.5 Η Συνέλευση της Σχολής, μετά την εισήγηση της Σ.Ε., δύναται να αποφασίσει τη διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών εάν:

- Υπερβούν το ανώτατο όριο απουσιών,

- έχουν αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων ή της διπλωματικής εργασίας και δεν έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στον παρόντα κανονισμό,

- υπερβούν τη μέγιστη χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ., όπως ορίζεται στον παρόντα κανονισμό,

- έχουν παραβιάσει τις κείμενες διατάξεις όσον αφορά την αντιμετώπιση πειθαρχικών παραπτωμάτων από τα αρμόδια πειθαρχικά Όργανα,

- δεν καταβάλλουν το προβλεπόμενο τέλος φοίτησης,

- υποβάλουν αίτηση διαγραφής οι ίδιοι.

10.6 Σε περίπτωση που μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια διαγραφεί από το Π.Μ.Σ., μπορεί να αιτηθεί χορήγηση βεβαίωσης για τα μαθήματα στα οποία έχει εξεταστεί επιτυχώς. Τέλη φοίτησης, που έχει τυχόν καταβάλει, δεν επιστρέφονται μετά τη διαγραφή του.

10.7 Οι φοιτητές/τριες μπορούν να συμμετέχουν σε διεθνή προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών/τριων, όπως το πρόγραμμα ERASMUS + ή CIVIS, κατά την κείμενη νομοθεσία. Στην περίπτωση αυτή ο μέγιστος αριθμός ECTS που μπορούν να αναγνωρίσουν είναι τριάντα (30). Η δυνατότητα αυτή παρέχεται μετά το Α' εξάμηνο σπουδών τους. Οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να κάνουν αίτηση προς τη Σ.Ε. και να ακολουθήσουν τους όρους του προγράμματος.

Το Π.Μ.Σ. μπορούν να το παρακολουθήσουν και φοιτητές/τριες από διεθνή προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών/τριών, όπως το πρόγραμμα ERASMUS+, σύμφωνα με τις συναφθείσες συνεργασίες.

10.8 Στο τέλος κάθε εξαμήνου πραγματοποιείται αξιολόγηση κάθε μαθήματος και κάθε διδάσκοντος/ουσας από τους/ις μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες.

10.9 Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες μπορούν να αιτηθούν την έκδοση παραρτήματος διπλώματος στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα.

10.10 Για τη συμμετοχή τους στο ΠΜΣ οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες καταβάλλουν τέλη φοίτησης που ανέρχονται στο ποσό των 1.100 ευρώ ανά εξάμηνο.

Η πρώτη δόση του τέλους φοίτησης καταβάλλεται υποχρεωτικώς με την εγγραφή, ενώ η δεύτερη με τη δήλωση των μαθημάτων επιλογής του δεύτερου εξαμήνου. Σε περίπτωση μη καταβολής ολικώς ή μερικώς του τέλους φοίτησης, ο φοιτητής δεν έχει δικαίωμα παρακολούθησης του Προγράμματος και συμμετοχής στις εξετάσεις.

10.11 Οι φοιτητές που προέρχονται από τις Νομικές Σχολές των Πανεπιστημίων του Δικτύου των Ευρωπαϊκών Νομικών Σχολών (European Law School Network) δικαιούνται έκπτωσης 10% επί του προβλεπόμενου στο άρθρο 10.10. τέλους φοίτησης.

Άρθρο 11

ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΔΙΔΑΚΤΡΩΝ

11.1 Απαλλάσσονται από τα τέλη φοίτησης, οι φοιτητές/τριες Π.Μ.Σ., που πληρούν τα οικονομικά ή κοινωνικά κριτήρια και τις προϋποθέσεις αριστείας κατά τον πρώτο κύκλο σπουδών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Η απαλλαγή αυτή παρέχεται για τη συμμετοχή σε ένα μόνο Π.Μ.Σ. Σε κάθε περίπτωση, οι απαλλασσόμενοι/ες φοιτητές/τριες δεν ξεπερνούν το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) του συνολικού αριθμού των φοιτητών/τριων που εισάγονται στο Π.Μ.Σ. ανά ακαδημαϊκό έτος.

11.2 Η αίτηση για απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης υποβάλλεται μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής των φοιτητών/τριών των Π.Μ.Σ. Η οικονομική κατάσταση υποψηφίου/ας σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί λόγο μη επιλογής σε Π.Μ.Σ.

11.3 Δεν δικαιούνται απαλλαγή όσοι λαμβάνουν υποτροφία από άλλη πηγή, ούτε οι πολίτες χωρών εκτός Ε.Ε.

11.4 Η εξέταση των κριτηρίων περί απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης πραγματοποιείται από τη Συνέλευση της Σχολής και εκδίδεται αιτιολογημένη απόφαση περί αποδοχής ή απόρριψης της αίτησης.

11.5 Εφόσον η ισχύουσα νομοθεσία θέτει ηλικιακό κριτήριο, συνιστάται, για λόγους χρηστής διοίκησης και ίσης μεταχείρισης, ως ημερομηνία γέννησης των φοιτητών/τριών να θεωρείται η 31η Δεκεμβρίου του έτους γέννησης.

11.6 Τα μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π., Ε.Τ.Ε.Π., που γίνονται δεκτοί ως υπεράριθμοι σύμφωνα με το άρθρο 3.3 του παρόντος κανονισμού, απαλλάσσονται από την καταβολή διδάκτρων.

Άρθρο 12 ΒΡΑΒΕΙΑ

Το ΠΜΣ μπορεί να απονέμει βραβεία αριστείας στον/ην πρώτο φοιτητή/τρια κάθε ειδίκευσης με την ολοκλήρωση των μαθημάτων του Α' και Β' εξαμήνου, έπειτα από εισήγηση της Σ.Ε. και απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής, σύμφωνα με όσα ορίζονται στον Κανονισμό του ΕΚΠΑ. Τα βραβεία δεν έχουν οικονομικό όφελος. Το βραβείο υπογράφεται από τον Διευθυντή/ντρια του Π.Μ.Σ. και τον/την Πρόεδρο του Τμήματος Κοσμήτορα της Σχολής.

Άρθρο 13 ΥΠΟΔΟΜΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΜΣ

13.1 Για την εύρυθμη λειτουργία του Π.Μ.Σ. διατίθενται αίθουσες διδασκαλίας και σεμιναρίων, αμφιθέατρα εξοπλισμένα με οπτικοακουστικά μέσα και εργαστήρια της Νομικής Σχολής.

13.2 Η διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη του Π.Μ.Σ. γίνεται από τη Γραμματεία της Νομικής Σχολής.

13.3 Η χρηματοδότηση του Π.Μ.Σ. μπορεί να προέρχεται από:

- α) Τέλη φοίτησης,
- β) δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις,
- γ) κληροδοτήματα,
- δ) πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα,
- ε) ιδίους πόρους του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) και
  - στ) τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων.
  - ζ) κάθε άλλη νόμιμη πηγή.

13.4 Η καταβολή των τελών φοίτησης πραγματοποιείται από τον ίδιο τον/την φοιτητή/τρια ή από τρίτο φυσικό ή νομικό πρόσωπο για λογαριασμό του/της φοιτητή/τριας, εφόσον αυτό προβλέπεται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ.

13.5 Η διαχείριση των πόρων των Π.Μ.Σ. του Α.Ε.Ι. πραγματοποιείται από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) του Ε.Κ.Π.Α.

13.6 Οι πόροι των Π.Μ.Σ. κατανέμονται ως εξής:

- α) Ποσό που αντιστοιχεί στο τριάντα τοις εκατό (30%) των συνολικών εσόδων που προέρχονται από τέλη φοίτησης παρακρατείται από τον Ε.Λ.Κ.Ε. Στο ποσό αυτό συμπεριλαμβάνεται το ποσοστό παρακράτησης υπέρ του Ε.Λ.Κ.Ε. για την οικονομική διαχείριση των Π.Μ.Σ. Όταν τα έσοδα του Π.Μ.Σ. προέρχονται από δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις, κληροδοτήματα ή πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα, πραγματοποιείται η παρακράτηση υπέρ Ε.Λ.Κ.Ε. που ισχύει για τα έσοδα από αντίστοιχες πηγές χρηματοδότησης,
- β) το υπόλοιπο ποσό των συνολικών εσόδων του Π.Μ.Σ. διατίθεται για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών του Π.Μ.Σ.

Άρθρο 14 ΑΝΑΘΕΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΣΤΟ Π.Μ.Σ.

14.1 Το διδακτικό έργο των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) ανατίθεται, κατόπιν απόφασης της Συνέλευσης στις ακόλουθες κατηγορίες διδασκόντων:

- α) Μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) της Σχολής ή Σχολών άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους, αν το Π.Μ.Σ. έχει τέλη φοίτησης,
- β) ομότιμους καθηγητές/τριες ή αφυπηρητήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. ης Σχολής ή Σχολών άλλου Α.Ε.Ι.,
- γ) συνεργαζόμενους/ες καθηγητές/τριες,
- δ) εντεταλμένους/ες διδάσκοντες/ουσες,
- ε) επικέπτες καθηγητές/τριες ή επισκέπτες ερευνητές/τριες,

στ) ερευνητές και ειδικούς λειτουργικούς επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής,

ζ) επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

14.2 Όλες οι κατηγορίες διδασκόντων/ουσών δύναται να αμείβονται αποκλειστικά από τους πόρους του Π.Μ.Σ. Δεν επιτρέπεται η καταβολή αμοιβής ή άλλης παροχής από τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων. Με απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής, καθορίζεται το ύψος της αμοιβής κάθε διδάσκοντος/ουσας. Ειδικώς οι διδάσκοντες/ουσες που έχουν την ιδιότητα μέλους Δ.Ε.Π. δύναται να αμείβονται επιπρόσθετα για έργο που προσφέρουν προς το Π.Μ.Σ., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους, όπως ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 155 του ν. 4957/2022. Το τελευταίο εδάφιο εφαρμόζεται αναλογικά και για τα μέλη Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους.

14.3 Με απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής δύναται να ανατίθεται επικουρικό διδακτικό έργο στους υποψήφιους διδάκτορες της Σχολής, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος/ουσας του Π.Μ.Σ.

14.4 Η ανάθεση του διδακτικού έργου του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται με απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής, κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ.

Οι αποφάσεις της Συνέλευσης της Σχολής για την κατανομή του διδακτικού έργου περιλαμβάνουν υποχρεωτικά τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) Το ονοματεπώνυμο του/ης διδάσκοντα/ουσας,
- β) την ιδιότητά του/ης (π.χ. μέλος Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π., Ε.Τ.Ε.Π. κ.ά.),
- γ) το είδος του διδακτικού έργου που ανατίθεται ανά διδάσκοντα/ουσα (μάθημα, σεμινάριο ή εργαστήριο),
- δ) τον αριθμό των ωρών διδασκαλίας ανά μάθημα, σεμινάριο ή εργαστήριο.

14.5 Η κατανομή του διδακτικού έργου πραγματοποιείται πριν από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους τόσο για το χειμερινό όσο και για το εαρινό εξάμηνο. Σε περίπτωση που η κατανομή του διδακτικού έργου δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί ταυτόχρονα και για τα δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα, η απόφαση θα λαμβάνεται πριν από την έναρξη του κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου. Με αιτιολογημένη απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής η ανάθεση διδακτικού έργου δύναται να τροποποιείται κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους.

14.6 Οι διδάσκοντες/ουσες, κατά το χρονικό διάστημα που τελούν σε καθεστώς εκπαιδευτικής άδειας ή αναστολής καθηκόντων, δύνανται να παρέχουν διδακτικό έργο προς το Π.Μ.Σ., εάν κρίνουν ότι το πρόγραμμά τους το επιτρέπει, υπό την προϋπόθεση βεβαίως ότι βάσει των συντρεχουσών συνθηκών τούτο είναι ουσιαστικά και πρακτικά εφικτό, ζήτημα το οποίο πρέπει κατά περίπτωση να κριθεί αρμοδίως.

Άρθρο 15 ΑΠΟΝΟΜΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

15.1 Ο/Η φοιτητής/τρια ολοκληρώνει τις σπουδές για την απόκτηση Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) με τη συμπλήρωση του ελάχιστου αριθμού μαθημάτων και πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Δ.Μ.Σ., καθώς και την επιτυχή ολοκλήρωση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας και την εξόφληση του συνόλου των τελών φοίτησης. Η Συνέλευση διαπιστώνει την ολοκλήρωση των σπουδών προκειμένου να χορηγηθεί το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.).

15.2 Με την ολοκλήρωση της ανωτέρω διαδικασίας χορηγείται στον/η μεταπτυχιακό/η φοιτητή/ρια βεβαίωση περάτωσης σπουδών, χάνεται η φοιτητική του/ης ιδιότητα και παύει η συμμετοχή του/ης στα συλλογικά όργανα διοίκησης του Πανεπιστημίου.

15.3 Το Δ.Μ.Σ. πιστοποιεί την επιτυχή αποπεράτωση των σπουδών και αναγράφει βαθμό, με ακρίβεια δύο δεκαδικών ψηφίων, κατά την ακόλουθη κλίμακα: Άριστα (8,5 έως 10), Λίαν Καλώς (6,5 έως 8,5 μη συμπεριλαμβανόμενου) και Καλώς (5 έως 6,5 μη συμπεριλαμβανόμενου).

νομένου) και Καλώς (5 έως 6,5 μη συμπεριλαμβανόμενου).

15.4 Ο τύπος του Δ.Μ.Σ. ανά είδος Π.Μ.Σ. είναι κοινός για όλα τα Τμήματα και τις Σχολές του Ε.Κ.Π.Α. και περιλαμβάνεται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του Ιδρύματος.

15.5 Στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. απονέμεται Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «LL.M in International and European Legal Studies» («ΠΜΣ στις Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Νομικές Σπουδές»), σε μία από τις εξής ειδικεύσεις:

- α) European Private Law (Ευρωπαϊκό Ιδιωτικό Δίκαιο)
- β) Private Law & Business Transactions (Ιδιωτικό Δίκαιο και Εμπορικές Συναλλαγές).

Άρθρο 16 ΟΡΚΩΜΟΣΙΑ

16.1 Η ορκωμοσία δεν αποτελεί συστατικό τύπο της επιτυχούς περάτωσης των σπουδών, είναι όμως αναγκαία προϋπόθεση για τη χορήγηση του εγγράφου τίτλου του διπλώματος. Η καθομολόγηση γίνεται στο πλαίσιο της Συνέλευσης της Σχολής και σε χώρο του Τμήματος ή της Σχολής, παρουσία του/ης Διευθυντή/ντριας του Π.Μ.Σ., του/της Κοσμήτορα της Σχολής ή του/της Αναπληρωτή/τριας του/της και, κατά τις δυνατότητες, ενδεχομένως εκπροσώπου του Πρυτάνεως.

16.2 Αίτημα για τελετή ορκωμοσίας μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στη Μεγάλη Αίθουσα Τελετών του Κεντρικού κτηρίου εξετάζεται κατά περίπτωση από τον Πρύτανη, βάσει εκτίμησης των εκάστοτε δυνατοτήτων και του αριθμού των ορκιζόμενων που θα δηλώνεται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Έρευνας.

16.3 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες, που έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το Π.Μ.Σ., σε εξαιρετικές περιπτώσεις (σπουδές, διαμονή ή εργασία στο εξωτερικό, λόγοι υγείας κ.λπ.), μπορούν να αιτηθούν στη Γραμματεία της Σχολής εξαίρεση από την υποχρέωση καθομολόγησης. Η εξαίρεση από την υποχρέωση καθομολόγησης εγκρίνεται από τον/την Κοσμήτορα της Σχολής και τον Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας.

Άρθρο 17 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Π.Μ.Σ.

17.1 Αξιολόγηση από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης

Το Π.Μ.Σ. αξιολογείται στο πλαίσιο της περιοδικής αξιολόγησης/πιστοποίησης της Σχολής που διοργανώνεται από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘ.Α.Α.Ε.). Στο πλαίσιο αυτό αξιολογείται η συνολική αποτίμηση του έργου που επιτελέστηκε από κάθε Π.Μ.Σ., ο βαθμός εκπλήρωσης των στόχων που είχαν τεθεί κατά την ίδρυσή του, η βιωσιμότητά του, η απορρόφηση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας, ο βαθμός συμβολής του στην έρευνα, η εσωτερική αξιολόγησή του από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες, η σκοπιμότητα παράτασης της λειτουργίας του, καθώς και λοιπά στοιχεία σχετικά με την ποιότητα του έργου που παράγεται και τη συμβολή του στην εθνική στρατηγική για την ανώτατη εκπαίδευση.

Αν το Π.Μ.Σ. κατά το στάδιο της αξιολόγησής του κριθεί ότι δεν πληροί τις προϋποθέσεις συνέχισης της λειτουργίας του, λειτουργεί μέχρι την αποφοίτηση των ήδη εγγεγραμμένων φοιτητών/τριών σύμφωνα με την απόφαση ίδρυσης και τον κανονισμό μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών.

17.2 Εσωτερική αξιολόγηση

Η εσωτερική αξιολόγηση των ΠΜΣ πραγματοποιείται σε ετήσια βάση από τη Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π.) του Ιδρύματος. Στη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης συμμετέχουν όλοι οι εμπλεκόμενοι στην υλοποίηση των ενεργειών και των δράσεων του ΠΜΣ και πιο συγκεκριμένα, οι φοιτητές/τριες, τα μέλη του διδακτικού προσωπικού, το προσωπικό διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης και τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ.

Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης πραγματοποιείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, το Εσωτερικό Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας του Ιδρύματος, τις οδηγίες και τα πρότυπα της ΕΘΑΑΕ.

Η εσωτερική αξιολόγηση των ΠΜΣ περιλαμβάνει την αποτίμηση του διδακτικού έργου, καθώς και όλων των ακαδημαϊκών λειτουργιών και δράσεων του.

Αναλυτικότερα αξιολογούνται:

α) Το περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών σύμφωνα με την πιο πρόσφατη έρευνα στο συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ο σύγχρονος χαρακτήρας του ΠΜΣ,

β) ο φόρτος εργασίας των μαθημάτων, καθώς και η πορεία και η ολοκλήρωση των μεταπτυχιακών σπουδών από τους/ις φοιτητές/τριες,

γ) ο βαθμός ικανοποίησης των προσδοκιών των φοιτητών/τριών από το Πρόγραμμα Σπουδών, τις προσφε-

ρόμενες υπηρεσίες υποστήριξης των σπουδών τους και το μαθησιακό περιβάλλον,

δ) τα μαθήματα του Προγράμματος σε εξαμηνιαία βάση μέσω ερωτηματολογίων που συμπληρώνουν οι φοιτητές/τριες του ΠΜΣ.

Η αξιολόγηση - πιστοποίηση του Προγράμματος, αναρτάται στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ, τα δε αποτελέσματα της αξιολόγησης των φοιτητών κοινοποιούνται στον εκάστοτε Διευθυντή του Προγράμματος και στους ενδιαφερόμενους διδάσκοντες.

Άρθρο 18

ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.

Το Π.Μ.Σ. θα λειτουργήσει μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2031-2032 εφόσον πληροί τα κριτήρια της εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης, σύμφωνα με ισχύουσα νομοθεσία.

Άρθρο 19

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Οι ήδη εγγεγραμμένοι φοιτητές ολοκληρώνουν τις σπουδές τους σύμφωνα με τον κανονισμό που ήταν σε ισχύ κατά το έτος εισαγωγής τους στο ΠΜΣ, στο μέτρο που ο κανονισμός αυτός δεν αντιβαίνει στον νόμο.

Για όσα θέματα δεν ορίζονται στην ισχύουσα νομοθεσία, στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Διατριβών Ε.Κ.Π.Α. ή στον παρόντα Κανονισμό, αρμόδια να αποφασίσουν είναι τα όργανα του Π.Μ.Σ.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρύτανης

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΣΙΑΣΟΣ